Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 1802 — SIX PAGES — NGÀY THỨ BA 12 AOUT 1924 = NGÀY 12 THÁNG BẢY, NĂM GIÁP TÍ — SÁU TRƯƠNG — NĂM THỨ 16

DIRECTEUR—PROPRIÉTAIRE
NGUYỄN-VĂN-CỦA
Téléphone: 208
(Adresse télégraphique)
LỤC-TỈNH—SAIGON

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm..... 13 $ 00	..... 15 00
Sáu tháng..... 6 50	..... 8 00
Ba tháng..... 3 50	..... 4 50

BÁN LẺ MỖI SỐ... 0 $ 05

Mua báo thì kể từ ngày mồng một và ngày 16 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO REUNIS)

南中日報新聞省六

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và ngày chúa-nhựt

POUR LES ANNONCES
S'ADRESSER:
A Saigon: aux Bureaux du Journal rue Catinat, 192 156-157 (1er étage)
A Hanoi: aux Bureaux du Trung-Bắc Tân Văn.
A Paris: chez M. M. Meyence & Cie 9, rue Tronchet.

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Thơ, chèques và mandats gởi mua báo thì đề ngay cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA. Tòng tự Lục-Tỉnh Tân-Văn, câu bài về đăng báo thì đề cho M. LÊ-HOÀNG MƯU, chủ bút.

TRUNG-ANH-NHỰT

Hồng-mao tính trả Hoai-hạ-hoai, Nhựt-bổn, 21 điều không hủy. Trung-huê dân khí.

Nước Trung-huê, nếu muốn lấy việc họa-phước mà so-sánh với các nước trong hoàng-vũ nầy, thì A-lo-mãn tuy phải bị, mà việc nước còn mong mỏi trung hưng; Nuixi tuy bị loạn-ly, nước mất dân điêu, song còn thấy có khi khôi phục; duy có nước Trung-huê, mất mình nước Trung-huê từ đẹp đổ nhà Thanh, lập nên Dân-quốc đến giờ, kể ngoài mười hai năm, binh-đao không ngớt, nạn dân ách nước còn hoài; ấy mới quả là thiên tai, hết hồi nọ tới hồi kia, phạt dân-sự cết đến đã hết nổi. Xét kỹ, dân Trung-huê, từ mười mấy năm nay, chẳng còn có sự chi-khốn nào, sự khổ-lận nào, mà chưa nếm trải. Chưa biết ngày nào dân nước Trung-huê mới trông thấy đặng hồi bỉ cực thới lại. Để vậy mà còn chưa vừa lòng, trời còn khiến cho Trung-huê phải chịu nhiều điều sỉ nhục khác nữa: là đã đành cắt đất nhượng giao cho nước nầy, nước kia, mà chưa êm, còn phải bị áp-chế nhiều điều quá trí. Biết vậy mà nhờ dân-khí mạnh mẽ, lại hay sợng hiệu đồng tình, nhứt tâm liên-kết, nên Trung-huê bấy còn chất hơi gắn-gượng nổi đến giờ. Nghĩ ra nước Trung-huê, hiện tình, chẳng khác nào kẻ bịt, bịnh nhập cao-hoan; bao giờ gặp đặng thầy hay, nhờ tay điều trị họa may lại tỉnh. Nếu mạng vận nước Trung-huê đã hết, cứ giao cho những tay dung-ý điều dưỡng như tự thuở đến giờ, thì nước Trung-huê điều tàng, chẳng còn trông thấy ngày nào là ngày hưng bang định quốc.

Thật tết lòng đoàn-thể của dân Trung-huê chẳng kém dân một nước nào trên thế-gian nầy. Để có lòng đoàn thể với nhau về việc nước việc dân, dân Trung-huê lại còn có tánh tốt hơn nữa là có kiên-nhẫn, có tin-thành. Đến thảo cũng không sờn dạ; nhớt là đoàn thiếu-niên nam-tử hậu tấn lại càng. Đoàn thiếu-niên hậu-tấn ấy là bọn học-sanh du-học ngoại-quốc, nhờ học mà mở-trí, lại cũng có khiếu thông minh; nên tuy còn ở tại trường mà lòng ái-quốc đã nẩy sanh, biết lo lắng việc dân việc nước. Ấy là trường-cột của nước Trung-huê về sau đó. Bởi vậy thường nghe thường thấy, mỗi khi trong nước có xảy ra vụ biến nào làm cho bá-tánh bất bình, thì bọn học-sanh hay ra làm đầu mà phất cờ. Như vụ đất Hoai-hạ-hoai, vì một lúc biến, Trung-huê phải cam nhượng giao cho Anh-quốc là nước Hồng-mao đó vậy, lòng dân bấy giờ bất bình biết bao, quyết một theo đòi cho đặng. Để làm phen, dân Trung-huê gây dữ với Hồng-mao; lại cũng để làm phen Chánh-phủ Trung-huê với Chánh-phủ Hồng-mao, muốn cho hai nước thuận hòa giao thông thương mãi, thường đem cái vấn đề Hoai-hạ-hoai ra mà luận bàn hoài, mà chưa có lần nào tính xong cho đặng. Cứ hễ Chánh-phủ Trung-huê thừa dịp nào tới, nài-nỉ Chánh-phủ Hồng-mao trả vấn đề ấy ra mà bàn tính, thì lúc hai bên bàn tính với nhau gần xong, sau cũng có một việc rối nào xảy ra làm cho phải ngưng phải rả. Cớ ấy nên, tuy dân Trung-huê buộc Chánh-phủ đòi Hoai-hạ-hoai về hoài, còn Chánh-phủ Hồng-mao thật cũng có lòng muốn trả về cho chẳng phải không, mà từ ấy nhằng nay, hai bên chưa gặp đặng hội nào, thuận tình. Té ra cũng như không; đất Hoai-hạ-hoai còn ở tay Hồng-mao; dân Trung-huê còn thêm đòi mãi. Thật cũng đáng cho là một thứ cỏ kiến nhỏ lắm chờ chẳng phải chơi.

Nay theo như tin điện Reuter điện-báo ở Thượng-hải ngày 23 Juillet báo rằng Chánh-phủ Trung-huê (Bắc-kinh) với Chánh-phủ Hồng-mao; đang bàn tính với nhau về vấn đề trả đất Hoai-hạ-hoai lại nữa. Chưa rõ hai nước bàn tính với nhau đã êm thuận chăng, mà ngoài bá-tánh đồn-đãi rằng làm gì bận mấy tính cũng xong. Hồng-mao cũng trả, nên đàm điều định nội ngày 30 Septembre nầm nay, thì thấy trên mặt thành Hoai-hạ-hoai, hạ cờ Hồng-mao, mà rút cờ Trung-huê dàn-quốc.

Nếu quả đặng may mắn như miệng người, thì vụ đất Hoai-hạ-hoai, chẻo kéo nhau từ mấy năm nay, nay mới gặp hồi định-đạt; nếu từ đây đến đó chẳng còn có sự rối gì ra ngăn trở như mấy lần trước nữa.

Nói thì nói vậy đó thôi, chớ như Chánh-phủ Hồng-mao đã có lòng quyết định trả Hoai-hạ-hoai lại cho Trung-huê, thì tưởng cũng như trả rồi, không đâu gì xảy đến lắm cho Chánh-phủ Hồng-mao đây; trừ ra khi nào Chánh-phủ Hồng-mao không quyết định mới là.

LÊ HOÀNG-MƯU.

(Mai tiếp).

Vô Tuyến-điện

Ngày 9 Août 1924.

Hội-nghị thành Londres

Hội-nghị tiếp bàn-nghị. Có nhiều vấn-đề đã giải-quyết được rồi, như vấn-đề thất nghiệp.

Bàn Ủy-viên Bồi-thường nhóm được ba kỳ, lần sau nầy thì A-lo-mãng sẽ chịu tờ phụ vào tờ giải-hòa của Đồng-minh lập ra.

Bàn Ủy-viên Bồi-thường cũng xét các dự-thảo trội của A-lo-mãng để thi hành chương trình ông Dawes cho nhóm.

Để lập bàn Ủy-viên nữa Đồng-minh sửa A-lo-mãng để thi chương-trình của Đồng-minh vẽ sự rút binh chiếm cứ bờ sông Rhin và các vấn-đề về sự nạp tài-bồi về vụ-kiện mà chưa xong gì cả.

Ra mắt ông Herriot

Ông Marx và ông Sire-ennann có đến viếng ông Herriot hôm thứ năm, thì ông Herriot đã lập tức đáp lễ lại.

Thương-nghị

Ông Theunis và ông Hymans có thương-nghị cùng ông Stresemann.

Hội-nghị còn nhóm lâu

Có lẽ hội-nghị còn nhóm lâu, qua hạ kỳ Đồng-minh để lúc trước, nhưng mà các nhà chánh-sách và báo chương cũng thuận theo.

Ông Herriot

Ông Herriot, Tổng-trưởng Langas dùng dịp Hội-nghị tạm ngưng sẽ về thành Ba-ri. Chiều thứ bảy 9 giờ tối ngồi tới, thì một ngày chừa nhựt lại trở qua thành Londres và đi và về trong 24 giờ mà thôi.

Nghị hòa cùng Rút-xi

Tờ nghị-hòa hai nước Ang-lê và Rút xi bị phe thổ-cựu và ông Lloyd George đại-biểu đảng đại-độ ở phòng chúng-nghị bài-bát cách dữ-dội.

Phòng chúng-nghị Ang-lê

Phòng chúng-nghị Ang-lê định nghị, ngày 26 Octobre mới nhóm lại.

Dãy-loạn

Xứ Honduras, nổi loạn—2 người Hoà-kỳ bị bình phản-động đánh một làng kia, giết thác.

Ngày 10 Août 1924.

Tòa Nội-các

Tòa nội-các duyệt-y cử chỉ của phái-bộ Langas. Ngày nay phái-bộ trở qua thành Londres.

Langas cho rằng Hội-nghị không quyền mà buộc rút binh chiếm cứ bờ sông Ruhr.

Hội-nghị sẽ nợ của chư quốc Đồng-minh đến cuối tháng Novembre thì nhóm.

NHÀ BẢO-SANH ĐỐI VỚI XÃ-HỘI

Nhà bảo-sanh ở các chợ nhỏ

Thái, nhà bảo-sanh đối với xã-hội có một cái công rất nên to lắc. Thử nhớ lại ở một nơi nào, khi chưa có lập nhà bảo-sanh, thử coi lề dân gặp hồi bịnh hoạn, họ làm thế nào. Có phải là họ thường hay vướng tay mấy chú dung-y, và đồng tiền làm đồ mồ hôi trói con người ra không?

Chừng nào xứ họ có lập ra nhà thương dân dâu còn nhứt-nhác, còn e ngại, còn nghe một vài lời bàn huyễn mà chưa tin chưa mến; sau có một vài người dạn-dĩ, có bịnh vô nhà thương xin thuốc, mới hay rằng nhà-thương cho thuốc rất kỹ càng, có phép tắc, người xin thuốc vừa được mau mạnh, vừa khỏi tốn tiền, chừng đó, mới rủ nhau, ai là người mắc bịnh, kéo vô nhà-thương mà xin thuốc đông nức.

Bây giờ mới hiểu rằng bịnh đau là bởi ăn ở không có nề nang, và nhiều bịnh cũng có nhiều thuốc trị lành, không phải cần đến mấy chú chệc xách gói đi rao mà mua thuốc lán thuốc huyn — thuốc hiệu con Nai! Không phải cần lận lội đường xa rước bông rước thầy lạ đ cho chắc tai vì hại nỗi hao tiền tốn của.

Ấy vậy, nhà thương, ngoài cái công đức cao dày là chữa bịnh cho nhơn-dân, bảo tồn sanh mạng cho bá-tánh, lại còn có cái nghĩa-vụ giúp cho dân mau lành gắc mơ mòng, lần hồi xa lánh dị-đoan, xa cái mối lệ hại bấy lâu khó kiếm mưu nào chước nào mà trừ tuyệt.

Nhưng, theo ngu kiến nầy có một vài điều mong mỏi, xin thổ lộ ra đây. Thiết tưởng, nếu chỗ tôi nghĩ là hữu lý, mấy quan Thầy thuốc, mấy thầy giúp việc ở bảo-sanh nên suy nghiệm đến cho, hầu chờ bỏ qua cái nghĩa-vụ rất đáng khen, hầu thêm chữ không sờn dạ; nhớt là đoàn thiếu-niên nam-tử hậu tấn lại càng. Đoàn thiếu-niên hậu-tấn ấy là bọn học-sanh du-học ngoại-quốc, nhờ học mà mở-trí, lại cũng có khiếu thông minh; nên tuy còn ở tại trường mà lòng ái-quốc đã nẩy sanh, biết lo lắng việc dân việc nước. Ấy là trường-cột của nước Trung-huê về sau đó. Bởi vậy thường nghe thường thấy, mỗi khi trong nước có xảy ra vụ biến nào làm cho bá-tánh bất bình, thì bọn học-sanh hay ra làm đầu mà phất cờ. Như vụ đất Hoai-

Phải có người ở tại nhà Bảo-sanh luôn.— Tôi đã nói, cũng có khi hết giờ làm việc mà có bịnh đến cầu cứu thình lình. Nếu họ đến nhà thương mà không có ai ở đây — tỷ như ông Thầy-thuốc mắc đi khỏi, còn mấy thầy phạm-nhe thì kẻ mắc đi đạo xóm, người mắc đâm bạc bài — thì người ta biết cầu cứu ai? Có phải là đánh chịu cán rằng cho chết hay chăng? Có phải thầy bỏ mất một cái cơ hội làm phải hay chăng?

Vậy, xin các nhà-thương ở chợ nhỏ — vì sự lệ kể nầy giờ là ở trong một vài nơi ấy — quan thầy-thuốc nên sắp đặc việc ấy — nếu có khuyết điểm — nghĩa là dạy cớ thầy điều dưỡng thay phiên nhau mà có mặt tại nhà-thương khi quan thầy đi khỏi. Hỡi ơi những bịnh xấu ra thình lình buộc người ta phải đến nhà thương mà của cứu là bịnh ngặt nghèo chớ chẳng tầm thường.

Điều thứ nhì các thầy.— Ấy là đều tôi trông mong hạng nhứt. Lâu lâm, tôi mới nghe một lần, là nghe trộm vậy chớ không ai nói cho mà biết, nghe láng nói với nhau rằng có « trái » quan Thầy bữa... (nào đó) đến làng điền thuyết. Tôi hạm nghe điền-thuyết làm: mà nghe điền thuyết về các chứng bịnh thì lại càng ham nghe cho biết mà ăn ở cho đặng vệ sanh. Tới bữa đó đến nhà hội, thấy dọn ghế trải nệp bàn coi sạch sẽ, thì trong bụng đã mừng rồi. Đương ngồi chờ bỗng nghe trống đánh ba hồi — cũng nôn nôn — chắc là ông Thầy tới đây điền-thuyết. Ai ngờ chỉ có hai thầy, chắc là Điều dưỡng tay xách be chỉ có lẻ là ve thuốc, chơn đi guốc, miệng hút thuốc phì phà nó ngồi ngay ghế giữa. Tôi lòng tai nghe:

— Lác xấu trong làng có bịnh chi không?

— Dạ..... (lắc đầu) dạ..... có!

— Bịnh gì?

Thì cũng là rét nóng lạnh vậy!

— Điều dưỡng có nhà-thương xin kỉnh mà uống (!!) Còn, mấy chú không ai xin thuốc gì không?

— Tôi, xin thuốc nhức răn cho vợ tôi.

— Tôi nữa, xin thuốc đau bụng.»

Rồi thì trà nước, nói chuyện chim cò, một chúc mấy thầy ra về. Tôi đóm đi đóm lại có mấy ông hương nói tôi, nói một chú trùm, mất cả nén tôi về; té ra mình đi làm dừa nhà quê đừng dựa cột mà coi người ta nói chuyện. Ôi, điền-thuyết!!

Nói rằng dân quê mùa không biết nghe điền-thuyết, nên không điền; ấy là làm. Theo ý tôi tưởng, đọc sách, xem báo cũng không mau thông hiểu bằng nghe điền thuyết: nếu điền-giả biết cách nói chuyện, nói cho người ta nghe được mà ham nghe, nói cho ra mối cảm tình, nói cho thính giả hiểu rành hết bạch.

Thôi bây giờ hãy nó giả sử có người điền-thuyết; thì phải làm thế nào? Trước khi thầy thuốc tới điền-thuyết, làng phải truyền rao cho dân chúng hay ngày nào giờ nào thầy thuốc sẽ tới mà điền-thuyết cho dân biết mà tựu dân nghe. Khi nghe đứa bết luận làng, dân, có đều gì ai chưa hiểu thì được phép hỏi cho dm tường nghĩa lý, giả nếu nhằm lúc cần, quan thầy nên làm một vài cái hình thức để trưng bằng cớ hiển nhiên cho người ta xem. Như vậy thì làm sao người ta không hiểu Thầy nghỉ mà coi, một đứa nhỏ kia đầu non đc lồng, ban đầu vô trường đá biết gì chữa? Ngợ ngộ, khờ khạo như vậy mà nghe lời giản dạy thét cũng hiểu thay, huống chi người lớn nghe rành mà chẳng bỏ ích.

Ôi, trong làng còn biết bao nhiêu là thế lệ: ăn thịt thú vật chết; thịt thú vật chết trôi nổng — ai sợ chăm nó thành mal — đau thì rước thầy rước vông, thậm chí đến sự trồng trái mà họa cũng kiến sự trốn tránh, buộc làng phải hầm dọa nạt-nẹ, cực chẳng đã mới chịu đi trồng!

Sự hạ nọng nầy có kết quả hay không là do nhờ lòng thương giống nói của mấy ông mấy thầy đó vậy.

NG.-thời-XUYÊNG.

Tuồng

NU'Ó'C NAM BUỔI LOẠN LI

(L'Annam sous la Terreur)

TẠI NHÀ HÁT TÂY SAIGON

Diễn ba đêm mà thôi, bữa 12, 13 và 14 Août 1924. Đăng 9 giờ tối.

TUỒNG: L'Annam sous la Terreur (Nước Nam trong buổi loạn li)
Của ông Michel MỸ

Bữa 12 Août, diễn mãng quan Tổng thống Toàn-quyền Merlin và quan Thống-đốc Tholance.

Mấy đêm diễn đây có Hội báo-chương chủ sự, đặng hát lấy tiền cho Hội dưỡng-bịnh Pétrus-Ký và cho Hội tương tế khác của Annam.

Vậy bổn-quán tưởng sĩ lì Annam có dạ nhiệt thành cũng các hội Annam ta, cũng nên nâng nấy giờ đến xem, trước là làm phước, và giúp ích cho nhau, sau cho biết: thì ông Huyền Mỹ là Annam mà đặt được tuồng hát tiếng tây như vậy. Nếu ba ngày đó mà công chúng đồng tình giúp ích thì vui vẻ và vẫn vang biết bao nhiêu.

Vậy xin các ngài lưu ý.

M. Minh Hubert đóng vai Truong-Độc

GIÁ CHỖ NGỒI

Loges de face	3 $ 00	Fauteuils de balcon (face)	2 $ 00
Loges de côté	2 50	id. (côté)	2 50
Baignoires de face	2 50	id. d'orchestre	3 00
Baignoires de côté	3 00	Fauteuils de Parquet	2 00
Stalles de Parquet	1 00	2e Galerie	0 50

Les Militaires ne paient demi-place qu'aux stalles et aux galeries.

Có bán giấy hát tại nhà in Nguyễn-văn-Của, 157, rue Catinat, Saigon.

Đông-pháp Thời-sự

NAM-KỲ

Hãy mua xem cho biết nước nhà

Quyển sách Tứ-Nam Chi Bắc, mới xuất bản, như chư qui-vị niệm tình, gởi mua nhiều quá, còn không mấy trăm thì hết. Vậy vị nào muốn mua xin mau viết thơ cho *nhà in Union Saigon* hay là *nhà in Hồ-văn ở Sadec* mà mua kẻo hết, chờ in lại rất lâu.

Thật là một quyển sách rất qui, từ xưa tới nay chưa ai in có hình như vậy bao giờ. Tong-Tây, 58 tuổi, ở dưới tàu Prosper, ở trên xe điện đang chạy, nhảy đại xuống chỗ cho mới, bị trúng xe, nên té lăn cổ, gãy tàn trầy cổ hết.

Đem lại nhà thương thì, bỏ sợ rồi chở luôn vô nhà thương Chợ-rẫy.

Tỏa chưa? Vậy mà còn có người nhảy nữa.

Nhảy xe điện

Hôm 8 Août, lối 5 giờ rưỡi chiều chợ Tong-Tây, 58 tuổi, ở dưới tàu Prosper, ở trên xe điện đang chạy, nhảy đại xuống chỗ cho mới, bị trúng xe, nên té lăn cổ, gãy tàn trầy cổ hết.

Đem lại nhà thương thì, bỏ sợ rồi chở luôn vô nhà thương Chợ-rẫy.

Tỏa chưa? Vậy mà còn có người nhảy nữa.

Nhảy xe điện

Hôm 8 Août, lối 5 giờ rưỡi chiều chợ Tong-Tây, 58 tuổi, ở dưới tàu Prosper, ở trên xe điện đang chạy, nhảy đại xuống chỗ cho mới, bị trúng xe, nên té lăn cổ, gãy tàn trầy cổ hết.

Đem lại nhà thương thì, bỏ sợ rồi chở luôn vô nhà thương Chợ-rẫy.

Tỏa chưa? Vậy mà còn có người nhảy nữa.

Việc rất kiến quan Toàn-quyền

Trong lời bổ quán đăng hôm kia trong L. T. T. V. về vụ xin yết kiến quan Toàn-quyền, bữa nay các quan và các thân hào các tỉnh tựu về Saigon rất đông. Hồi sớm mai ngày 10 giờ 10 giờ nhóm nhau tại nhà in Union Nguyễn-văn-Của, đặng nghe cái diễn-cours mà Bản-bổ sẽ đọc cho quan Toàn-quyền.

Bài ấy ai nghe cũng ưng ý, không sửa đổi chi hết, và lỗ lòng khen ngợi người đặt bài diễn-cours ấy.

Hôm nhóm chiều nay lối hai giờ rưỡi tựu lại nhà in Union nữa, đặng đi viếng quan Toàng-tốc Nam-kỳ trước đi, rồi ngài sẽ đưa hết thảy lên yết kiến quan Toàn-quyền lối 4 giờ ngoài.

Tôi lại hèn nhau đi xem hát, đặng lấy tiền giúp cho hội dưỡng bịnh Pétrus Ký và các hội tương tế khác của Annam, tuồng ấy sẽ diễn ba đêm luôn tại nhà hát tây Saigon tuồng « *Nước Nam trong buổi loạn li* » (L'Annam sous la terreur). Mấy đêm hát đây có hội báo chương Nam-kỳ chủ sự.

Xe hơi cán

Hồi chiều hôm qua trước nhà đây thép xe hơi số 3465 của M. P... làm việc tại hãng Alsatin', nhà ở số 40 đường Testard, cán nhằm cô Bùi-thị-Phương 30 tuổi, nhà ở số 60 đường Mayer, Cô nầy bị bịnh nặng, chở lại nhà thương thì bỏ xe, rồi chở luôn về nhà thương Choray.

Lối chưa biết tại ai, vụ còn đang làm Antê.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

DIRECTEUR—PROPRIÉTAIRE
NGUYỄN-VĂN-CỦA

POUR LES ANNONCES
S'ADRESSER:
chez les Bureaux du Journal
rue Catinat, 122 136-137
(1er étage)

A Hanoï: aux Bureaux du Journal Tân Văn.

A Paris: chez M. M. Hayenne & Cie 9, rue Tronchet.

GIÁ BÁN

	ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm.....	12 $ 00	..... 48 00
Sáu tháng.....	6 50	..... 25 00
Ba tháng.....	3 50	..... 13 00

BÁN LẺ MỖI SỐ.... 0 $ 08

Mua báo thì kể từ ngày mồng một và ngày 16 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Ưu traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Thơ, chèques và mandats gởi mua báo thì đề ngay cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA. Tổng lý Lục-Tỉnh Tân-Văn, còn bài xã đăng báo thì đề cho M. LÊ-HOÀNG MƯU, chủ bút.

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO REUNIS)

N° 26/3

閩新省六 報日中南

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và ngày chúa-nhựt

TRUNG-ANH-NHỰT

Hồng-mao tính trả Hoai-hạ-hoai,
Nhựt-bổn, 21 điều không hủy.
Trung-huê dân khí.

Nước Trung-huê, nếu muốn lấy việc học-phước mà so-sánh với các nước trong hoàng-vũ nầy, thì A-lơ-mân tuy phải hạ!, mà việc nước còn mong mỏi trang hưng; Rutxi tuy bị loạn-ly, nước mạt dân điêu, song còn thấy có khi khôi phục; duy có nước Trung-huê, mất mình nước Trung-huê từ đạp đổ nhà Thanh, lập nên Dân-quốc đến giờ, kể ngoài mười hai năm, binh-đao không ngớt, nạn dân ách nước còn hoài; lấy mới quá là thiên tai, hết hồi nọ tới hồi kia, phát dân-sự cết đều đã hết rồi. Xét kỹ, dân Trung-huê, tế nước mấy trăm năm nay, chẳng còn có sự chu-khâu nào, sự khổ-hận nào, mà chưa nếm trải. Chưa biết ngày nào dân nước Trung-huê mới trông thấy đặng hồi bĩ cực thới lại. Đã vậy mà còn chưa vừa lòng, trời còn khiến cho Trung-huê phải chịu nhiều điều sĩ nhục khác nữa: là đã đành cắt đất nhượng-giao cho nước nầy, nước kia, mà chưa êm. còn phải bị áp-chế nhiều điều quá trí. Biết vậy mà nhờ dân-khí mạnh-mẽ, lại hay cộng biền đồng tình, nhứt tâm liên-lạc, nên Trung-huê hầy còn chắt hơi gắn-gượng nổi đến giờ. Nghĩ-rả nước Trung-huê, hiện tình, chẳng khác nào cơ-thể người, bịnh nặng sao-hoan; hao gió gặp đặng thầy hay, nhờ tay điều trị hoa may lại tỉnh. Nếu mạng vận nước Trung-huê đã hết, cứ giao cho những tay dung-ý điều dưỡng như tự thuở đến giờ, thì nước Trung-huê điêu tàng, chẳng còn trông thấy ngày nào là ngày hưng bang định quốc.

Thật tế lòng đoàn-thể của dân Trung-huê chẳng kém dân một nước nào trên thế-gian nầy. Đi có lòng đoàn thể với nhau về việc nước việc dân, dân Trung-huê lại còn có tánh tốt hơn nữa là có kiên-nhẫn, có tín-thành. Đến chừng không sớn dạ; nhớt là đoàn thiếu-niên nam-tử hận tấn lại càng. Đoàn thiếu-niên bận-tấn kỳ là bọn học sanh du-học ngoại-quốc, nhứt học mà mở-trí, lại cũng có khiếu thông minh; nên tuy còn ở tại trường mà lòng ái-quốc đã nẩy sanh, biết lo lắng việc dân việc nước. Ấy là trường-cột của nước Trung-huê về sau đó. Bởi vậy thường nghe thường thấy, mỗi khi trong nước có xảy ra vụ hiến não cho bá-tánh bất bình, thì bọn học-sanh hay ra làm đầu mà phẩn đối. Như vụ đất Hoai-hạ-hoai, vì một lúc biến, Trung-huê phải cam nhượng giao cho Anh-quốc là nước Hồng-mao đó vậy, lòng dân bây giờ đất bình biết bao, quyết một theo đòi cho đặng. Bề lắm phen, dân Trung-huê gây dữ với Hồng-mao; lại cũng đề lắm phen Chánh-phủ Trung-huê với Chánh-phủ Hồng-mao, muốn cho hai nước thuận hòa giao thông thương mãi, thường đeu cái vấn đề Hoai-hạ-hoai ra mà luận bàn hoài, mà chưa có lần nào tính xong cho đặng. Cứ hễ Chánh-phủ Trung-huê thừa dịp nào tốt, nài-nỉ Chánh-phủ Hồng-mao trả vấn đề ấy ra mà bàn tính, thì lúc hai bên bàn tính với nhau gần xong, sao cũng có một việc rối nào xảy ra làm cho phải ngưng phải rả. Cớ ấy nên, tuy dân Trung-huê buộc Chánh-phủ đòi Hoai-hạ-hoai về hoài, còn Chánh-phủ Hồng-mao thật cũng có lòng muốn trả vậy cho chẳng phải không, mà từ ấy những nay, hai bên chưa gặp đặng hội nào thuận tình. Tế ra cũng như không; đất Hoai-hạ-hoai còn ở tay Hồng-mao; dân Trung-huê còn theo đòi mãi. Thật cũng đáng cho là một thứ có kiên nhẫn lắm cho chẳng phải chơi.

Nay theo như tin điện Reuter điện-báo ở Thượng-hải ngày 23 Juillet báo rằng Chánh-phủ Trung-huê (Bắc-kinh) với Chánh-phủ Hồng-mao, dàn tính với nhau về vấn đề trả đất Hoai-hạ-hoai lại nữa. Chưa rõ hai nước bàn tính với nhau đã ăn thuận chăng, mà ngoài bá-tánh đồn-đãi rằng làm gì bận nầy tính cũng xong. Hồng-mao cũng trả, nếu dâng tiền định nội ngày 30 Septembre năm nay, thì thầy trên một thành Hoai-hà-hoai, hộ cờ Hồng-mao, mà rút cờ Trung-huê dàn-quốc.

Nếu quả đặng may mắn như miệng người, thì vụ đất Hoai-hạ-hoai, chèo kéo nhau từ mấy năm nay, nay mới gặp hồi định-đạt; nếu từ đây đến đó chẳng còn có sự rối gì ra ngăn trở như mấy lần trước nữa.

Nói thì nói vậy đó thôi, chớ như Chánh-phủ Hồng-mao đã có lòng quyết định trả Hoai-hạ-hoai lại cho Trung-huê, thì tưởng cũng như trả rồi, không đâu gì xảy đến lắm cho Chánh-phủ Hồng-mao đây; trừ ra khi nào Chánh-phủ Hồng-mao không quyết định mới là.

LÊ-HOÀNG-MƯU.

(Mai tiếp).

Vô Tuyên-điện

Ngày 9 Août 1924.

Hội-nghị thành Londres

Hội-nghị tiếp bàn-nghị. Có nhiều vấn-đề đi giải-quyết được rồi, như vấn-đề thất nước.

Bàn Ủy-viên Bỉ-thường-nhơn được ba ký. Ấn sau hết chỉ A-lơ-mâng ưng chịu tờ phụ vào tờ nghị-hòa của Đồng-minh lập ra.

Bàn Ủy-viên Bỉ-thường cũng xét các dự-thảo-luật của A-lơ-mâng để thi hành chương trình ông Dawes cho chóng.

Đã lập bàn Ủy-viên nữa Đồng-minh nữa A-lơ-mâng để bàn về chương-trình cần Đồng-minh về sự rút binh chiếm sở bờ sông Ruhr và các vấn-đề về sự nạp thế hóa về vận-lái mà chưa xong gì cả.

Ra mắt ông Herriot

Ông Marx và ông Sure-emaan có đến viếng ông Herriot hôm thứ năm, thì ông Herriot sẽ lập tức đáp-lễ lại.

Thương-nghị

Ông Theunis và ông Hymans có thương-nghị cùng ông Stresemann.

Hội-nghị còn nhóm lâu

Cả 16 hội-nghị các nhóm lâu, qua hạn kỳ Đồng-minh đã liệu trước, nhưng mà các nhà chánh-sách và bảo-chương cũng thuận theo.

Ông Herriot

Ông Herriot, Tuế-tướng Langes dùng dịp Hội-nghị tạm ngưng sẽ về thành Ba-ri. Chiều thứ bảy 9 giờ tối ngài tới, thì một ngày chúa nhựt lại trở qua thành Londres và đi và về trong 24 giờ mà thôi.

Nghị hòa cùng Rút-xi

Tờ nghị-hòa hai nước Ăng-lê và Rút-xi bị phe thủ-cựu và ông Lloyd George đại-biểu cũng đại-độ ý phòng chừng-nghị bài-bát cách đề-đội.

Phòng chúng-nghị Ăng-lê

Phòng chúng-nghị Ăng-lê định nghị, ngày 26 Octobre mới nhóm lại.

Dây-loạn

Xứ Honduras, nổi loạn—2 người Huê-kỳ bị binh phản-động đánh một làng kia, giết thác.

Ngày 10 Août 1924.

Tòa Nội-các

Tòa nội-các duyệt-ý cử chỉ của phái-bộ Langes. Ngày nay phái-bộ trở qua thành Londres.

Langes cho rằng Hội-nghị không quyền mà buộc rút binh chiếm sở bờ sông Ruhr.

Hội-nghị xét sự cần như quốc Đồng-minh đến cuối tháng Novembre thì nhóm.

NHÀ BẢO-SANH ĐỐI VỚI XÃ-HỘI

Nhà bảo-sanh ở các chợ nhỏ

Thái, nhà bảo-sanh đối với xã-hội có một cái công rất nên to lắc. Thử nhỏ lại ở một nơi nào, khi chưa có lập nhà bảo-sanh, thử coi lẻ dân gặp hồi bịnh hoạn, họ làm thế nào. Có phải là họ thường hay vướng lay mấy chỗ dung-y, và đồng tiền làm đỏ mồ hồ hỏi xói con mắt bao nhiêu cũng đem cúng cho lũ bón chăng một cách rất vô ích vậy chăng?

Chừng nào xứ họ có lập ra nhà thương bàn đầu còn nhứt-nhác, còn e ngại, còn nghe một vài lời bàn huyễn mà chưa tin chưa mến; sau có một vài người dan-dĩ, có bịnh vô nhà thương xin thuốc, mới hay rằng nhà thương cho thuốc rất kỹ cang, có phép tắc, người xin thuốc vừa được mạnh, vừa khỏi lần tiền, chừng đó, mới rỉ nhau, ai là người mắc bịnh, kéo vô nhà thương mà xin thuốc đông nhe.

Bây giờ mới hiểu rằng bịnh đau là bởi đa ở không có hề sanh, và nhiều bịnh cũng có nhiều thuốc trị lành, chẳng phải cần dồn mấy chú chộc xách gói đi rao mà mua thuốc lận thuốc buôn — thuốc hiệu con Nai! Không phải cần lần lội đường xa rước hoàng-trước thầy lạ đi cho chác lairvà hại nỗi bỏ tiền tốn của.

Ấy vậy, nhà thương, ngoài cái công đức cao dày là chữa bịnh cho nhơn-dân, bảo tồn sanh mạng cho bá-tánh, lại còn có cái nghĩa-vụ giúp cho dân mau tỉnh giấc mơ màng, lần hồi xa lánh dị-đoan, xa cái mối tệ hại hầu khó kiếm mưu nào chước nào mà trừ tuyệt.

Nhưng, theo ngu kiến nầy có một vài điều mong mỏi, xin thỏ lộ ra đây. Thiết tưởng, nếu chỗ lỏi nghĩ là hữu lý, mấy quan Thầy thuốc, mấy thầy giúp việc ở bảo-sanh nên suy nghiệm đến cho, hầu cho bổ qua cái nghĩa-vụ rất đáng kính phục rất đáng người khen, là hễ lòng còn cốp lễ ngày nó mở mang lẻ dân cho công ngày công biết qui trọng vệ-sanh mà xa lánh việc càng bỏi mở hổ huyễn hoặc.

Cho thuốc và chữa bịnh.— Vẫn biết rằng mấy ông mấy thầy làm việc có giờ có buổi; nhưng cũng có khi ngoại giờ làm việc mà có người mắc phải sự hiểm nghèo; hoặc bị trâu chém, hoặc tế cây, rắn cắn, hoặc tế bị thương tích nặng, hoặc có việc sanh sản huất trắc thình linh, thì xin mấy ông mấy thầy hãy thương xót người rủi ro — mà cũng là phận sự mấy ông mấy thầy — sốt sắng ra tay cứu giúm người ta mà làm phước.

Nếu nói ra như vậy, chẳng phải tôi tưởng rằng mấy ông mấy thầy không hiểu phận sự đâu — mấy ông mấy thầy còn thông thạo nhiều hơn lắm; nhưng bởi tôi thấy có một vài chỗ, rủi con có người bị nạn thình linh lỉnh lỉ như bị rắn cắn, kẻ rủi ro khóc than-kêu đất kêu trời, thầy giúp việc nhà thương hay biết mà vẫn điềm nhiên ngồi xem hát nói chuyện với anh em; nếu có ai nán nỉ hỏi thầy, thì thầy còn cắn nhắn, ngồi hút thuốc cả canh cả buổi. Ôi, đến chừng thầy đến thì bịnh nhơn, nếu chẳng hồn xuống âm ty, thì cũng đã bán sanh bán tử! Ai mà lòng gan đa-đới như vậy cho đành, mà có một vài thầy ấy vẫn có bộ như không thương xót.

Tế một nỗi nữa là khi cho thuốc. Có chỗ nhà-thương coi kẻ bịnh không bằng các rác; nào là khoái nạt, chưởi mắng — có khi đánh nữa chớ — đối với đồng-bang mà nỡ đe lẹ như thế, còn việc cho thuốc men biết đâu mấy thầy có hết lòng kỷ lưỡng cho chăng.

Dám tưởng rằng nhà-thương phải đối đãi với kẻ bịnh như là kẻ chí thân, cơn sản sóc bịnh, lúc cho thuốc men, phải tỏ ra tấm lòng nhơn loại với kẻ, nhiệt-thành; ấy mới hạp với cách cứu nhơn độ thế. (Coi cách chữa bịnh các nước văn-minh thì rõ).

Phải có người ở tại nhà Bảo-sanh luôn.— Tôi đã nói, cũng có khi hết giờ làm việc mà có bịnh đến cầu cứu thình linh. Nếu họ đến nhà-thương mà không có ai ở đây — tỷ như ông Thầy-thuốc mắc đi khỏi, còn mấy thầy phạm-nhe thì kẻ mắc đi dạo xóm, người mắc đâm bạc bài — thì người ta biết cầu cứu ai? Có phải là đành chịu cận rằng chờ chết hay chăng? Có phải thầy bỏ mất một cơ hội làm phải hay chăng?

Vậy, xin các nhà-thương ở chợ nhỏ — vì sự lẻ nầy giờ là ở trong một vài nơi ấy — quan thầy-thuốc nên sắp đặc việc ấy — nếu có khuyết điểm — nghĩa là dạy các thầy điều dưỡng thay phiên nhau mà có mặt tại nhà-thương khi quan thầy đi khỏi. Bởi vì những bịnh xảy ra thình linh buộc người ta phải đến nhà thương mà cầu cứu là bịnh ngặt nghèo chớ chẳng tầm thường.

Điều thứ ba các lắm.— Ấy là đều tôi trông mong hang nhứt. Lâu lâm, tôi mới nghe một lần, là nghe trộm vậy chớ không ai nói mà nhau biết, nghe làng nói với nhau rằng có « trải » quan Thầy bữa.... (nào đó) đến làng điền thuyết. Tôi hâm nghe điền-thuyết làm: mà nghe điền thuyết về các chứng bịnh thì lại càng ham nghe cho biết mà ăn ở cho đặng vệ sanh. Tới bữa đó đến nhà hội, thấy dọn ghế trải nệp bàn coi sạch sẽ, thì trong bụng đã mừng rồi. Đương ngồi chờ bổng nghe trống đánh ba hồi — cũng non nửa — chắc là ông Thầy tới đây điền-thuyết. Ai ngờ chỉ có hai thầy, chắc là Điều dưỡng tay xách ve chi có lẽ là ve thuốc, chơn đi guốt, miệng hút thuốc phì phà vô ngồi ngay ghế giữa. Tôi lóng tai nghe:

— Lúc nầy trong làng có bịnh chi không?

— Dạ..... (lắc đầu) dạ..... có!

— Bịnh gì?

Thì cũng là rét nóng lạnh vậy!

— Bữa đến có nhà-thương xin kí-ninh mà uống (!) Còn, mấy cho hương ai xin thuốc gì không?

— Tôi, xin thuốc nhức răng cho vợ tôi.

— Tôi nữa, xin thuốc đau bụng.»

Rồi thì trà nước, nói chuyện chim cò, một chúc mấy thầy ra về. Tôi đòm đi đòm lại có mấy ông hưởng ươi tôi, với một chà trùm, mất cỡ nên tôi về: tế ra mình đi làm đứa nhà quê đứng dựa cột mà coi người ta nói chuyện. Ôi, điền-thuyết!!

Nói rằng đàn quê mùa không biết nghe điền-thuyết, nên không điền: ấy là lắm. Theo ý tôi tưởng, đọc sách, xem báo cũng không mau thông hiểu bằng nghe điền thuyết: nếu điền-giả biết cách nói chuyện, nói cho người ta nghe được mà ham nghe, nói cho ra mối cẩm tình, nói cho thính giả hiểu rành hết bạch.

Thôi bây giờ hãy nó giữ sự cỡ người điền-thuyết; thì phải làm thế nào? Trước khi thầy thuốc tới điền-thuyết, làng phải truyền rao cho dân chúng hay ngày nào giờ nào thầy thuốc sẽ lới mà điền-thuyết cho dân biết mà tựa đến nghe. Khi nghe điền bắt luận làng, dân, có đều gì ai chưa hiểu thì được phép hỏi cho ăm tường nghĩa lý, giả nếu nhâm lúc cần, quan thầy nên làm một nơi edithình thức để trưng bảng có kiểm nhiên cho người ta xem. Như vậy thì làm seo người ta không hiểu Thử nghĩ mà coi, một đứa nhỏ kia đầu non đe lồng, ban đầu nó trường đã biết gì chưa? Ngơ ngáo, khờ khạo như vậy mà nghe lời giản dạy thết cũng hiểu thay, huống chi người lớn nghe rành mà chẳng bỏ ích.

Ôi, trong làng còn biết bao nhiêu là thói tệ: Ăn thịt thú vật chết; thả thú vật chết trôi sông — vì sợ chôn nó thành ma!— đau thì trước thầy trước bóng, thậm chí đến sự trồng trải mà họ cũng kiên sự trồn tránh, buộc làng phải hầm dọa nạt-nộ, cực chẳng đã mới chịu đi trồng!

Sự hay dở nó như vậy mà có kẻ quả hay không là do nhờ lòng thương giống nói của mấy ông mấy thầy đó vậy.

NG.-thời-XUYÊNG.

Tuồng
NỰ'Ớ'C NAM BUỔI LOẠN LI

(L'Annam sous la Terreur)

TẠI NHÀ HÁT TÂY SAIGON

Diễn ba đêm mà thôi, bữa 12, 13 và 14 Août 1924, đúng 9 giờ tối.

TUỒNG: L'Annam sous la Terreur
(Nước Nam trong buổi loạn li)
Của ông Michel MỸ

Bữa 12 Août, diễn mừng quan Tổng thống Toàn-quyền Merlin và quan Thống-đốc Tholance.

Mấy đêm diễn đây có Hội báo-chương chủ sự, đặng hát lấy tiền cho Hội dưỡng-binh Pétrus-Ký và các Hội tương tế khác của Annam.

Vậy bổn-quán tưởng ai là Annam có da nhiệt thành cũng các hội Annam ta, cũng nên nâng nịy giờ đến xem, trước là làm phước, và giúp ích cho nhau, sau cho biết: thì ông Huyện Mỹ là Annam mà đặt được tuồng hài tiếng tây như vậy. Nếu ba ngày đó mà công chúng đông tình giúp ích thì vui vẻ và vẻn vang biết bao nhiêu.

Vậy xin các ngài lưu ý.

M. Minh Hubert đóng vai Truong-Bộc

GIÁ CHỖ NGỒI

Loges de face	3 $ 00	Fauteuils de balcon (face)	2 $ 00
Loges de côté	2 50	id. (côté)	2 50
Baignoires de face	2 50	id. d'orchestre	3 00
Baignoires de côté	3 00	Fauteuils de Parquet	2 00
Stalles de Parquet	1 00	2e Galerie	0 50

Les Militaires ne paient demi-place qu'aux stalles et aux galeries.

Có bán giấy hát tại nhà in Nguyễn-văn-Của, 157, rue Catinat, Saigon.

Đông-pháp Thời-sự

NAM-KỲ

SAIGON

Hãy mua xem cho biết nước nhà

Quyển sách Tờ-Nam Chí Bắc, mới xuất bản, nhờ chư quí-vị niệm tình, giới mua nhiều quá, còn không mấy trăm thì hết. Vậy vị nào muốn mua xin mau viết thơ cho *nhà in Union Saigon* hay là *nhà in Bảo-tồn ở Sadec* mà mua kẻo hết; chớ in lại rất lâu.

Trật là mới quyển sách rất quí, từ xưa tới nay chưa ai in có hình như vậy hơn 180 trương mà bán có 1 đồng bạc.

Có bán-đủ Đông-pháp, các tỉnh đều điện, các hoàng tỉnh. Có bán chỉ già tiền tàu và tiền xe lửa từ Saigon ra Hanoi.

Ai đi xem đó khỏi lầm. Xin mua mau mau kẻo hết.

Nhảy xe điện

Hôm 8 Août, lối 5 giờ rưỡi chiều chúc Tong-Tzy, 58 tuổi, ở dưới tàu Prosper, ở trên xe điện đang chạy, nhảy đại xuống giữ cho mới, bị trôn xe, nên té lâu có, trầy dầu trầy cẳ bắt.

Đem lại nhà thương thì, bổ xe rồi chỗ luôn vô nhà thương Chợ-rẫy.

Tỏn chưa? Vậy mà còn có người nhảy nữa.

Việc yết kiến quan Toàn-quyền

Theo lời bổ quán đăng hôm kia trong L. T. T. V. và vụ xin yết kiến quan Toàn-quyền, bữa nay các quan và các thân hào các tỉnh tựu về Saigon rất đông. Hồi sớm mai nay lối 10 giờ nhóm nhau tại nhà in Union Nguyễn-văn-Của, đặng nghe coi diễn-cuộc mà Bác-hồi sẽ đọc cho quan Toàn-quyền.

Bài ấy ai nghe gần mười giờ, không sửa đổi chi hết, và lỗ lăng không ngợi người đặng bài dài-dượm ấy.

Họa nhau chiều nầy lối hai giờ rưỡi tựu lại nhà in Union nữa, đặng đi viếng quan Toàn-quyền. Nam-ấy trước đi, rồi ngài sẽ chỉ bài thấy lên yết kiến quan Toàn-quyền lối 4 giờ ngoài.

Tối lại bọn nhau đi xem hát, đặng lấy tiền giúp cho hội dưỡng binh Pétrus Ký và các hội tương tế khác của Annam, tưởng ấy sẽ diễn ba đêm luôn tại nhà hát tây Saigon luông. *Nước Nam trong buổi loạn li*. (L'Annam sous la terreur). Mấy đêm hát đây có hội báo chương Nam ký chủ sự.

Xe hơi cán

Hồi chiều hôm qua trước nhà Máy thép xe hơi số 3465 của M. P..., làm việc tại hãng Allatini, nhà ở số 40 đường Testard, cán nhằm cô Bùi-thị-Phương 30 tuổi, nhà ở số 60 đường Lefebvre. Cô nầy bị bịnh nặng, nhờ lại nhà thương thì bỏ xe, rất chờ luôn về nhà thương Choray.

Lãi chưa biết tại ai, vụ còn đang làm ăn.

HÃY COI CHỪNG
Thuốc
Giả mạo theo kiểu
CỜ MÃY

CIGARETTES
NATIONALES
Hãy hút *thuốc cây cờ* Tam Sắc đã ngon và không khô cổ
Hãng : Cie de Commerce et de Navigation d'Extrême-Orient
(ALLATINI) *Saigon làm Đại-lý*

PHẢI COI CHO KỸ
nhãn cờ
TAM SẮC
ở trước

Xe hơi lật M. Levrat xể mũi

Sớm mai hôm qua lối 10 giờ, xe số 2808 ông Levrat, Đốc-học trường Vinhlong cầm bánh, tới ngã ba đường Chasseloup và Verdun, gặp xe Camion, ông bèn quẹo sao không biết, mà xe nhảy phải lên lề, và lật xuống hố, làm cho ông xể mũi.

Chủ nhà thương hỏ, ông có lên tại chỗ lấy ăn-tết chưa biết lối tại sao.

M. Đào-mỹ-Thanh bị bắt về tội dụ dỗ con nít

M. Đ o-mỹ-Thanh kẻo Bích 26 tuổi, thợ khắc con dấu ở đường d'Espagne số 99 bị bắt giải lên quan Biệ-lý về tội dụ dỗ con nít, vì có lịnh quan Biệ-lý Tayninh bảo bắt

Xe hơi cháy

Hôm 9 Août trước nhà hàng Nelio a rất xe hơi số 2158 của M.L. thình lình bị cháy.

Hỏi duyên cớ thì tên sĩ-phu nó nói có thằng nhỏ đi ngang quăn điếu thuốc vào đó rồi nào nó hết chảy.

Kiểu thằng nhỏ không ra, dẫy xe lại nhe.

Vua Caoman mới được khuê bài tương-tế

Nhà nước Đại-pháp mới gởi q a dưng cho đức vua Ceaman Sieowath một cái khuê bài bằng vàng rất đẹp tới Tourane-tế Lungau

Vậy bổn quán kính mừng ngài. Thật ngài là một vị vương hay thi ân bố đức, và hay làm phước lắm.

GIADINH

Ăn cắp magnéto

Hôm 6 Août, xe hơi của hãng Brossard Mopin, chạy qua trại Phú-mỹ, đang cất nhà cho người tới xe hơi dựa đó một lát coi lại thì cái magnéto ai rinh đâu mất.

Lại ông có thưa, thì cho người đi tìm mà tìm seo ra.

Hết 200 đồng bạc.

CHAUDOC

Boạt xe máy dạp

Tên Bà-văn-Sam, ở Soctrăng, muốn về Bảnglong, nên lại nhà tên Phô, mượn cái xe máy đặng về.

Tên Phô lại nước đâm cha tên Trần-ngọc-Chương là người cho mượn xe máy tại Soctrăng động cho nó mượn. Ai dè thằng bất nghĩa, mượn được xe máy rồi đi luôn, đi cho tới trên Chaudốc, làm đó hết tiền xài bèn bán luôn cái xe máy bốn chục đồng bạc cho tên Trần-văn-Qui ở Mỹ-đức.

Ở nhà chừng cho không đặng đi thưa, thì Hồ-văn-Sơm bị bắt tại Chaudốc.

BENTRE

Ăn-trộm

Hôm 5 Août, kẻ gian-tế vào nhà M. Kẹ-ngọc-Lộ, thông-ngôn tòa tại Bentre, khuân quần áo giá đáng 500 đồng bạc.

Coi lại thì ăn trộm vào ngã nào không biết, mà không thấy dấu cạy cửa, cho nên nghi cho tên bồi Phan-văn-Thới, nội ông.

Còn cái cửa chỗ ăn trộm vô thì khóa ngoan bằng cây thông hồng, nếu người trong không mở thì ăn trộm không phá cửa mà vào sao được.

Tên Phan-văn-Thới bị nghi, nên bắt giải lên quan tra xét.

CANTHO

Xe Amilcar lật xuống ruộng

Hai người bị bịnh

Hôm kia tại đường Cầutho-Longxuyên, xa Ômôn lối 2 cây số, cái xe hơi nhỏ hiệu Amilcar, của hai người annam ngồi đi Longxuyên.

Đi lối đó xe hơi chạy có mau chút, nên xe dụng vào cây lật ngang xuống ruộng.

Hai người ngồi trên xe bị bịnh nặng, mà rồi không ai lại vông lối đó mà hay đặng cứu cấp giùm. Hai người và xe còn nằm đó, thời may, có cái xe cần ông Habert, chánh tòa đi Longxuyên, chạy ngang thấy vậy bèn ngừng xe lại, đem hai người bị rủi ro ấy lên xe chở lại nhà thương Ômôn điều trị.

Tòa tiểu hình

Vì ghen mà ra nông nỗi

Hôm 8 août, tại tòa Canthơ có xử vụ hai cô đánh đập với nhau đã lợn, Thưa kiện tới tòa Nguyễn cô Lý-thị-Hoa ở tại Canthơ, có mở người chị em cậy trao thơ tình cho chồng cô Cao-thị-Ngọc. Không biết sao mà thơ ấy lại lọt vào tay cô Cao-thị-Ngọc, để mấu ghen nổi dậy. Kéo bình mà đánh thị Hoa.

Việc như vậy nên tòa xử cô Cao-thị-Ngọc bị 30 quan tiền vạ và trả cho thị Hoa, 10 đồng bạc thiệt hại.

SADEC

Ăn trộm

Hôm đêm 6 rạng mặt 7 août, quân gian tế vào nhà M. Hoịnh-v-Phương, 40 tuổi, ở Sadec ăn trộm bốn cỗ. Hễ cạy tủ lấy quần áo và bạc tính cả là 1.000 đồng.

Báo với sen-đầm đến nơi tra xét, thì nghi cho hai tên Ng-v-Lâm và Ng-v-Minh, hỏi nó thì no chối dài, bèn bắt giải xuống Vinhlong cho lãnh.

Hoàng-hải tân văn

Cọp có gông

Thuở ông Bá-tước Carnavon còn xuân xanh, ngài chưa biết ưa tìm cổ tích, ngài chỉ thích đi săn thôi. Có một lần ngài xin phép cha ngài, sang Ấn-độ bắn cọp. Tới nơi ngài tìm một tên thợ săn thổ nhơn thật tài dụng theo hầu ngài. Mà chẳng bắt tại không nhằm lúc hay là tại ngài bắn còn non nên hôm nào cũng đi không về rồi hết. Ngài buồn tri, tính không nạp dụng tên thợ săn thổ nhơn nữa. Chẳng dè một hôm ngài đương ruỗi bước giữa rừng rậm, ngài thấy một con cọp rằn qua, nhảy lại rất là dạn dĩ. Ngài rướng súng bắn. Bắn trúng trúc chục mũi mà cọp vẫn trơ trơ, trán qua, nhảy lại mĩi. Mấy hôm sau kế, nó cũng làm mưng đó hoài. Tức giận, một bữa kia ngài tìa phải tìm sự nhiệm ầy cho ra mới thỏa dạ ngài. Ngài bèn cho trở tợ ngài hay rằng chiều mai ngài mới đi săn. Sáng bữa đó, một người, một súng ngài lên tới chỗ bắn cọp mấy hôm nọ, súp trong bụi rậm đi rình. Chẳng dè trưa lại ngài thấy hai thằng ở của ngài khiêng tới một con cọp nộm (cọp dồn rơm). Chúng nó choàn dây cột cọp rồi leo lên cây rậm, rất lên rất xuống kéo qua kéo lại cọp rơm mới trán qua, nhảy lại rình như cọp sống vậy. Vụ nầy thằng thợ săn theo ngài làm chủ chốt. Bởi nó sợ ngài đuổi nó nên mới tìm tế phỉnh ngài. Ngài vụt cười dài ... Bèn chẳng đuổi thằng thợ săn thổ nhơn, để theo hầu ngài mãi.

Hướng truyền

KINHBÒ

Quan Khâm-sứ đi đón Đông cung Hoàng thái-tử

Kỳ trước bổn quán đã đăng tin về sự quan lại ở Nam Kỳ đi nghênh tiếp Hoàng-thái-tử nay đã có tin trong vài hôm Thái tử sẽ đến Saigon, vậy quan lại vam- triều đã phụng chỉ đi rước như tin bổn quán đã đăng trước, nhằm phố Bảo-hộ nay có quan Khâm sứ đã đi chuyến xe hôm buổi chiều 26 *sa* rước Thái tử tại trong ấy chừng một tuần sẽ ra. Nay mai ở Kinh đô sẽ có tin mừng : trên ấy lòng thảng chúa công Lường tôn cung dưới khắp đều muôn bộ thật là một tin mừng, trong mong gấy lâu mà nay được toại nguyện vậy.

Hội thi tuyển chọn học sanh vào ngạch vô biên trường Y-viện Hà-nội năm 1924.

Tới ngày 8 Septembre 1924 đúng 8 giờ ban mai tại nhà thương Bông-đất (Hôpital militaire) sẽ mở cuộc thi tuyển chọn học-sanh vào ngạch vô-biên trường Y-viện Hà-nội.

Số học sanh tuyển lựa có 10 người mà thôi.

Đơn xin thi phải gởi ngay cho quan đầu phòng sở vệ sanh trước ngày 2 Septembre 1924. Những sĩ tử Bắc-kỳ và Trung-kỳ thì gởi cho quan đầu phòng sở vệ sanh Hà-nội, còn những vị sĩ tử ở Nam-kỳ, Lèo và Cao-mang thì gởi đến cho quan đầu phòng sở vệ sanh Nam-kỳ ở Saigon.

Phải ghim theo đơn xin thi những giấy tờ để buộc theo điều lệ thể ở lời nghị định ngày 4 Janvier 1920, Xin kể ra dưới đây.

1° Một bổn khai sanh hay là giấy tờ chi làm bằng cũng dặng và để chỗ ở chắc của vị sĩ tử.

2° Một tờ giấy của quan lương-y về ngạch vô biên kỳ tên cho chứng rằng mình đủ sức lực học.

3° Một tờ sao lục án tòa.

4° Một tờ tánh hạnh.

Mấy vị sĩ tử khá nhớ gởi theo đơn xin thi một tờ chỉ cho rõ rằng chước chi mà mình đã muốn khi ra trường Cao đẳng học đường rồi, và phải nhớ cho rõ rằng mình vào trường y viện học về phía bên võ-biền.

Những trò nào đặng chấp đơn thì sẽ có giấy mới.

Saigon, le 4 Août 1924.
Quan đầu phòng sở vệ sanh Nam-kỳ và Cao mang
Docteur : A. LEGOMTE.

TUỒNG HÁT MỚI

M. Michel Mỹ. T i huyền, mới trước tác một bổn tuồng :

«L'Annam sous la terreur»

nhằm về trào Nguyễn lúc phải hai trận Tây-Sơn, Đức thầy d'Adran cùng Đông-cung-Cảnh sang viện Pháp binh phục nghiệp, rồi là một bổn tuồng hát nấy trọn đủ vẹn thiên ba hoàn nghinh. So về tài bọn, người Annam đặt tuồng hát tiếng La-qua mà đặng người Langsa phê bình phẩm lẽm loi khen tặng, thì tài ấy cũng đáng kinh phục lắm chớ.

Đêm nay tại nhà hát tây Saigon, diễn lên tuồng của M. Michel Mỹ trước tác, để gọi mừng quan Tổ-g thống Đông-pháu M. Merlin với quan Nam-triều Nam-kỳ và thâu lợi giúp cho hội dựng bình đ-ng Pétrus Ký và các hội Annam khác.

Tuồng cho là một dịp mua vui rất xứng đáng, người Annam chẳng nên bỏ qua.

MỚI XUẤT BẢN :
Kim-Anh lệ sử
là bộ Tiểu-thuyết hình thức Âu Tây mà tình thần Á đông,
nói về Ái tình Xã-Hội Phê-kỳ
(Roman mœurs d'essence de'a vie Tonkinoise)
Soạn giả : TRỌNG-KHIÊM
Muốn lịch-lãm những nhân tình thế thái muốn tăng-trải những mưu lòa chước đối trong buổi giao-thời bây giờ, thì đọc ra đọc khỏi phải lắm lỗ, thì nên đọc sách nầy, vì bao nhiêu những sự điều-ngoan quỉ-quyệt các hàng người ở Xã-hội Bắc-kỳ, đều có tả đủ trong sách.
Nhất là các bậc nữ lưu khuê các tr. xưa nay kín cổng cao tường chưa từng trải việc đời, lại càng nên đọc sách nầy lắm.
Sách xuất bản tại Đông Kinh Ấn quán
Có gởi bán tại các hiệu sách
Giá: 0 $ 40 *(Và 0 $ 72 liên phí gởi)*

CŨNG MỚI XUẤT BẢN
Tiểu thuyết văn văn theo thể truyện Kim-vân-Kiều, tựa
Trai lành Gái tốt
Của
M. *Dương bá-Trạc* trước tác. Ngoài câu văn lời nói rất nên tao nhã, bộ tiểu thuyết nầy trong còn có lắm điều hay về gương phong hóa ; tưởng nhà nào đọc, nào hỏi mua đã mấy thứ tiểu-thuyết đã cạnh vàng mua vui.

Ngày 18 Août 1924.

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	bán ra
Nhà nước	2 $ 70
Ngân hàng Đông-pháp	2 60
Sté de Gle de la Banque Ind. de Chine	2 60
Ngân hàng Hongkong Shanghai	2 45
Ngân hàng Charteread	2 60

MỄ CỐC

Giá lên chở đến nhà máy Cholon bao tiền lời mỗi tạ trăm ki-lô

Vinhlong	6 $ 30	6 $ 40
Cocong	6 65	6 75
Baclieu	6 70	6 80
Bacllen	6 85	6 95
Namvian gạo trắng mùa cũ	6 10	6 20
» gạo đỏ mùa cũ	5 50	5 60
Giá thường bọc trung	6 63	6 72

Tàu đi các nước

Tàu chạy về Pháp-quốc

Chiếc Angkor sẽ chạy đi Pháp quốc ngày 23 Août (M. M.)

Chiếc Ch. Durisse sẽ chạy đi Indes Anglaises, Alger và Le Havre ngày 13 Août, 12 giờ trưa.

Tàu ở bên Pháp-quốc chạy qua Saigon

Chiếc Linois ở Pháp-quốc sẽ tới lối ngày 13 Août (C.R.)

Chiếc Afrou ở Pháp-quốc sẽ tới ngày 30 Août (M. M.)

Chiếc Dorai ở Singapore sẽ tới ngày 13 Août 1924, 12 giờ trưa.

Tàu ở bên Nhựt-bổn Trung-quốc và Tonkin chạy qua Saigon

Chiếc d'Entrecasteaux ở Tonkin sẽ tới ngày 13 Août 1924.

Chiếc Angkor ở Trung-quốc và Nhựt-bổn sẽ tới ngày 30 Août (M. M.)

Tàu chạy Tonkin, Trung-quốc và Nhựt-bổn

Chiếc Paul-Lecat sẽ chạy đi Trung-quốc và Nhựt-bổn ngày 13 Août 4 giờ sáng (M.M.)

Chiếc Orénoque sẽ chạy đi Annam và Tonkin ngày 13 Août 4 giờ sáng.

Tàu đi Lục-tỉnh

Chiếc *L. Blanchet* chạy Pnompenh, Angkor, Bassac, ngày thứ ba 12 Août 1924, 9 giờ tối.

Chiếc *Mékong* chạy Pnompenh Angkor, Bassac, ngày thứ năm 14 Août 1924, giờ tối.

Chiếc *L. Blanchet* chạy Cambodge và Laos ngày thứ ba 12 Août 1924, 9 giờ tối.

Chiếc *J. Rieff* chạy Cambodge và Laos ngày thứ bảy 16 Août 1924, 9 giờ tối.

Chiếc *Khmer* chạy đi Lục-tỉnh ngày thứ năm 15 Août 1924, 9 giờ tối.

Chiếc *Khmer* và chiếc Annam chạy đi Cap và Bắc ngày thứ hai, thứ ba, thứ năm thứ sáu 8 giờ sáng và ngày thứ bảy 12 giờ trưa.

Chiếc *Phan-Nhut* chạy ngày thứ tư 13 Août 8 giờ tối.

Mua trâu về bóng

Ngày nay chư khán-quan đã tiếp được tờ giá mục *(Prix courant)* của hãng: SAIGON BAZAR, xem cho kỹ, chắc cũng có nhiều món muốn mua, song nghĩ rằng: Mua trâu về bóng, biết hàng hóa khi gởi lại có đặng vừa ý chăng? Vì nghĩ vậy, nên chắc chư quí vị còn ngần ngại chưa muốn viết thơ mua.

Xin quí vị chớ e sợ đều ấy, chúng tôi buôn bán thì thế giữ một lòng thành tín, quí vị gởi thơ mua chúng tôi lại lựa chọn cẩ thận hơn là có một quí vị. Lại hàng hóa của bổn Công ty bán thì không có món nào mà mất, một món hàng của chúng tôi bán giá 1 $ 00, thì dầu thế nào cũng bằng món hàng của nơi khác đặng giá 1 $ 20, hoặc 1 $ 50. Chúng tôi chẳng hề khi nào dám để cho mất lòng của quí vị tín cậy. Vì người ở đời còn có câu : nhơn vô tín bất lập thay, huống chi chúng tôi người ra thì giao thiệp cùng các đại thương gia ở ngoại quốc, còn trong nước thì giao tiếp cùng quí khách trong ba kỳ, thì cái cơ quan của chúng tôi lại rất cần yếu phải có sự tín thành, nếu chúng tôi không giữ thì làm gì được ?

Vậy xin quí khách hãy viết thơ mua đi, mua it, mua nhiều cũng nên mua thử một lần, giúp nhau làm nghĩa.

SAIGON BAZAR
57, *Rue Catinat* 57, *Saigon*

NGUYỄN-XÍCH-HỒNG
Học-đường

Cho tiện bề thăm viếng, bổn trường có xe hơi đưa vô trường Giadinh không ăn tiền, mỗi buổi chiều : 5 giờ xe chạy vô trường Giadinh, 6 giờ xe chạy về trường Saigon.

Còn việc đóng tiền học của học trò trường Giadinh thì đóng tại trường Saigon.

NÊN GHÉ MẮT XEM

Sách *Hiếu-nghĩa-minh-tho* của H.TRƯƠNG MINH-Y. Gocong mới soạn, dạy về luân lý nói về đạo làm con thờ cha kính mẹ, chữ tân có giải nghĩa lý chữ nghĩa dễ đọc dễ hiểu. Thật là một quyển sách rất có ích o phong hóa đồng bào in công nên mua mà xem.

Có gởi bán tại các nhà buôn Annam và mấy rạp Saigon, Cholon, Mythơ, Gocong giá mỗi cuốn là 0 $ 30.

PENSIONNAT
Khương-hữu-Phụng
VINHLONG

Trường mới cất lại có lầu sau mới mở rộng rải hơn trước thập phần. Muốn rõi kỳ dạy thiệt cẩn, tiền trường lại rẻ.

Trò nơ muốn xin học, hãy viết thơ trước mới chắc có chỗ.

BÀI TRƯỜNG : *13 Juillet 1924 (13 tháng sáu Annam).*
TỰU TRƯỜNG : *1er Août 1924 (ông một tháng bảy Annam).*

Hữu dược lực

Tuy nước suối PERRIER là một thứ nước ăn ngon thường, để dùng trong bữa ăn, chớ nó có nhiều chất dược-lực rất quí hóa vô cùng. Cái bợt mạnh tự nhiên của nước suối nầy có giúp làm cho cái tỉ vị của chúng ta tươi nhuận, nên tiêu hóa rất dễ, mà lại tráy sẵn ngon lắm.

Nhứt là mấy cái bịnh đứa bé có ghèn mà hay ưa mửa, thì cũng nó thường rất cần đại hữu ích.

Nước suối PERRIER hãy lại hay về sự sơ-i cho nó đi ngang qua tạng phủ mà làm cho cả thảy đều hết sự sơ-trược về nước tiểu-tiện thì uống nước suối nầy hay lắm.

LỜI RAO

Cho những người chơi bài « *TỨ-SẮC* »

Giảm giá rất nhiều về hiệu bài thiệt

LÀ : **« *SU'-TỬ* »**

CÓ BÁN TẠI : Hãng ông CHARRIÈRE, DUFOURG, GARRIGUENG & Cie SAIGON
VÀ
Các tiệm Khách-trú ở SAIGON và CHOLON

Hãy hút thuốc gói và thuốc điếu **CÀ-LỐP**

GLOBE

Hanoi Chỉ-Nam

(Guide de Hanoi)

Là một quyển sách rất có ích.

Xem quyển này biết được: 1° *Lịch-sử*, 2° *Địa-đồ*, 3° *Phố-xá*, 4° *Công-sở*, 5, *Phong-cảnh* của thành-phố Hanoi là một *nơi có-đô của ta đã mấy nghìn năm nay.*

Sách in rất đẹp, có cả địa-đồ, dầy hơn 100 trang. Mỗi cuốn giá 0$70.

Xin gửi thư ra báo TRUNG-HÒA, *n. 15, rue de la Mission Hanoi* **mà mua,** *Thêm 0$20 tiền cước.*

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

PHARMACIE-ASIATIQUE

38, Rue de Canton — à CHOLON

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG NHÂN-DƯỢC-TÁN

Phương thuốc tán này để chuyên trị các thứ bịnh nhậm con mắt, phát đỏ phát sưng, nhức đau, sợ sáng, cho đến có mây có cườm cũng các thứ bịnh về phong-nhiệt, sanh ghèn, chảy nước mắt, hoặc ngứa hoặc đau, xem vật gì cũng không rõ rệt, bịnh này phần nhiều thuộc về cang kinh hỏa-độc, cũng phong nhiệt ngoại xâm, mà gây nên : 1° : và các chứng bịnh con mắt, mà bị rất lợi hay vào, hoặc bị đánh bị tuông mà sưng cùng nhứt thiết người già cả suy yếu, mà sanh bịnh con mắt, đừng đến thuốc này thấy hiệu nghiệm như thần.

CÁCH DÙNG : Hòa vào một ít với nước nấu chính hay là sữa người, rồi lấy cộng tiêm bức nhằm mí chỗ vào con mắt, mỗi ngày bốn năm lần.

Giá mỗi ve là ..... 0$ 10

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG TIÊU-THỰC-HOÀN

Chuyên trị nhứt thiết các chứng bịnh thuộc về bao tử, ăn không tiêu, hoặc ăn đồ sanh lãnh rất nhiều, sanh ra bịnh no hơi tích tụ, bần-thần, đầu bụng, lâu ngày làm cho thân-thể gầy-mòn yếu-đuối, ăn uống không biết mùi. Uống thuốc này dần dần khai-vị tiêu-thực, trở nên tinh-thần khoái-sảng, khí huyết điều hòa, thật là một phương thuốc chí-bửu có danh trong thiên-hạ.

CÁCH DÙNG :
Dùng với nước trà ;
Mỗi ngày uống 2 lần ;
Mỗi lần uống 2 hoàn ;
Uống trước bữa ăn 15 phút đồng hồ.

Giá mỗi hộp 10 hườn lạ ..... 0 ¢ 50

VỚI HAI CHỤC QUAN MÌNH TRÚNG ĐƯỢC

500.000 quan

(Năm trăm ngàn quan tiền Langsa)

Mua một cái giấy số **Obligation Panama à lots** khi mua thì gởi theo *20 quan* còn thì-fu lại thì trả *11 tháng* mỗi tháng *20 quan*, chiếu thuế luật.

(Chư-tôn tiện lận mỗi ngày về sa nhà thì cỏ ngày làm giàu).

Hễ đóng lần đầu rồi thì qui ngài được lãnh cái số hiệu của tờ giấy số *(Numéro du Titre)* mà các ngài được làm chủ và các ngài được dự hoài cuộc xổ số, cũng như các ngài có trả tiền đủ vậy và được quyền trúng trọn số. — Mỗi cái giấy số *Bon Panama* thì phải trúng được tới 500.000 lối 1.950 quan hay là sẻ thâm hễ trời trả lại cho qui ngài 400 quan.

Ấy là chỗ gởi bạc chắc chắn mà có lợi nhiều

CÓ HƠN 3 TRIỆU QUAN TIỀN XỔ SỐ MỖI NĂM

SỐ TRÚNG :

126	85 trúng.....	500.000 quan	253	85 trúng..	5.000 quan
127	»	250.000 »	1.265	» ..	2.000 »
253	»	100.000 »	12.650	»	1.000 »
253	»	10.000 »	1.737.692	số thối lại.	400 »

Các ngài được dự cuộc xổ số hoài hoài cho đến chừng nào số của các ngài ra thì thôi

Mỗi lần xổ số rồi thì có rãi cho không giấy biên lết số xổ.

Hễ số trúng bao nhiêu thì lãnh đủ không trừ chi hết. — Những số nào xổ ra trúng với số bạn mà giấy số thì cho cắt trong tờ thì chỉ mua số đến hỏi lấy, vâng theo luật riêng ngày 12 Mars 1908.

(LUẬT NÀY BẢO LÃNH SỰ CHẮC CHẮN CHO NHỮNG NGƯỜI MUA GIẤY SỐ)

MỘT NĂM XỔ SỐ 4 KỲ

Ngày : 15 Février, 15 Mai, 16 Août và 15 Novembre

Vậy thì muốn dự cuộc xổ số, xin hãy gởi 20 quan tiền cho :

Banque de Crédit Colonial

(R. C. Marseille 6.879. *Rue Paparo* MARSEILLE (France.

NHA HÀNG

ROTONDE

(mới sửa sang lại rất tinh khiết)

Phòng vệ-sinh mát-mẻ. Ở tháng thứ 2 thì 30 đồng sấp lên.

Nấu ăn rất khéo vì sạch sẽ. Ăn tháng từ 50 đồng sấp lên.

Tưởng không cần phải tỏ vẻ thêm cách sắp đặt của nhà hàng nầy làm gì.

Ai là người đi có dự tiệc tiễn hành quan Nguyên-soái Nam-kỳ về quan Thân-vì ngày 29 Mai 1924 mà không khen ngợi cách sắp đặt khéo léo, và việc nấu nướng kỹ càng của nhà hàng nầy.

Nhà hàng ROTONDE có đạo cần một tới phòng riêng rộng lớn cho người Annam nào muốn đãng bữa không muốn nghỉ chung lộn với người Langsa. Giá tính cũng y như ở phòng ngoài không tính thêm chi hết.

Ở Lục-châu ai có cần đãng tiệc tiễn gia, tân quan, đám cưới vân vân... xin thương nghị với nhà hàng nầy thì chắc cho-tôn sẽ cộng tợ lòng.

Nhà hàng nầy sẽ lập hội Kinh thành Paris. Mới rồi nhà hàng đã lãnh « VATEREN đơ PARIS » 14, Faubourg Montmartre.

TỨC LÒNG PHẢI NÓI

Tôi nhơn lúc rảnh việc và sự cực cẳng để mới rảng viết đôi điều mà xin đăng vào qui báo L. T. T. V. đặng tỏ cùng ai là người thường đọc báo của tôi rõ : Tôi thường hướng chẳng dư dùng, cũng bởi muốn cho đặng mở mang trí hóa và ưa chuộng những điều ích lợi cần là bổn nên rảng đỡ n đương mua lấy mà xem. Từ ngày tôi mua báo đến nay thì thường thường bị người đọc mất hoài, song tôi nghĩ vì số bạc mua báo trọt năm cũng chẳng phải là nhiều, nên cứ ôm lòng mà chịu, nào dám gởi thơ cho ông chủ nhứt là mà làm rộn cho người. Lúc sau này tôi bị mất từ báo ngày 24 Juillet 1924 làm cho những chuyện mới đăng vào báo chẳng hay tiếp, bởi có tôi phải ngưng những số báo từ ngày 25 Juillet 1924 đến sau lại và buộc lòng tôi rảng viết thơ gởi đến ông chủ nhà xin ông vui lòng nhậm lời tôi nhớt phen mà gởi cho tôi xin từ báo ngày 24 Juillet đã mất; tuy vậy cho tôi cũng làm thinh, chẳng hề mở miệng mà than cùng kẻ phiền trách ai. — Kể đó nhờ lòng rộng của ngài, nên ngày 5 Août 1924, tôi có đăng từ báo nữa tôi xin đó, tôi rất mừng rỡ vô cùng, tên thì tôi soạn lại những từ báo đã ngưng lại, không coi từ ngày 25 Juillet đến nay, đặng đem ra xem luôn thể, cho nguyên sâu chuyện, kẻo ức lòng vì đứt đoạn. Lúc soạn báo nầy, mới lại làm cho tôi thêm buồn hơn nữa vì bị mất thêm 3 số nữa là số ngày 30 Juillet và số ngày 2 Août 1924. Than ôi! Chẳng có mấy ngày mà bị mất như vậy, có đáng buồn cho chẳng? Mà chẳng lẽ mỗi khi mất, mỗi khi viết thơ đến ông chủ nhà xin, vì vậy nên tôi mới rảng mà để lời nài ai, mất may anh em có hỏi tôi cùng chẳng còn làm thinh hoài thì bị mất mũi. Ai ôi! Xin xét : Khi nào mình chẳng muốn cho ai làm sự chi trái lẽ với mình thì mình cũng nên đừng làm sự trái lẽ cho người. Nay việc đã lỡ rồi, tôi đâu nỡ để lời thì thọ, để lời chẳng tốt cho anh em, tôi cứ nhắn cầu nên ai, từ đây chớ giảm từ báo đến tôi ra thì tôi rất cảm ơn lắm, sau lại tôi để lời xin hứa cùng ai là người đọc báo ấy, như muốn xem báo thì x'n hãy gởi thơ nói cho tôi biết, khi tôi xem rồi, tôi sẽ trả lời cho ngay, tôi nguyện giữ lời, không thất tín. Như thế tôi lại cho cậu cơ ơn vì là rất tiện cho đôi đàng; Sau tôi khỏi bị người đọc đến tôi nữa và người khỏi sẽ sụt trong lúc đọc và xem báo ấy.

Hỏi ai là người đọc báo, xin xét những lời nàng ni của tôi và xin cho rằng là lời thật thà chẳng chắn mà nhậm giùm. tôi rất cảm ơn vô cùng.

LÊ-MẬU-NHIỆM
(Agent détaché)
Secrétaire Interprète Commissariat de Dầu-kinh-nội à Rachat
CHOLON.

BỌN CẬP-TÀU

Tôi chẳng rắn luận chi dong dài mấy chữ trên đây cho phải nhơm tai chư độc-giả vì tôi chẳng dám đâu cũng có thứ quán nang tối người, hà i để tưởng gì chúng mà làm kế sanh-nhai . . . .

Như tại làng tôi, cũng có một bọn nho nhỏ kia, chẳng khác chi quân rồi trên đây. Đông là thầy buôi nầy là buôi gạo-trâu-rẻ quá, lo làm ăn cho kịp-thuở kịp thì đặng tranh hành cùng kẻ ngoại-bang đang lo thâu mối lợi của ta đó . . . . . Không không chịu vậy! để lo du thì du-thực, sớm rầu ăng, chiều gác-chợ, rảo rắn thao tiệm đặ g chi? đặng cả kiểm . . . . . !!!

Hễ thấy ai có hơi quen, hoặc đang ngồi ăn uống trong tiệm thì a dại vô, nào anh bảy anh ba tô-mô, làm thông vui mừng, chuyện trò chẳng ngớt. Miệng người đó để tiếng mới, thì để tử sang cho ! Đó rồi, mặt tỉnh ăn-ta, uống-uống mà ! Đã vậy, còn rẻ ren bọn nó phụ vô cho đông (may khi gặp được nối) Đến thì kêu xit nại, đòa lại cà-phê, la lối nào mon, nào tos om sòm, làm cho người ngồi gần cũng phải bực mình, nhiều đó ! Ay chẳng qua là dịp may của chúng nó gặp người chưa thạo chẳng nó là mo ? nên nói phải lắm !

Còn hữu nào, có hỏi không độ chúng nó gặp nhằm hễ rõ thông thời độ—ấy là điềm bất-tường rồi đa — chẳng chịu chung cùng với chúng nó, ôi ! một xéo chúng nó trở mặt, miếm-miệng khinh-khi, nhuo-nhơi rằng : rì chán đa ! chơi sinh quê . . . ?

Ôi ! thấy mà buồn ! Sự khánh-tha-bang-đàm thấy được tỉnh lộ đó, cha chả xấu là là hỏ ! ! !

Theo trí ngu tôi tưởng, bọn nầy cũng tay chơn mặt mũi như người mà sao đành một-chai mày-đi như thế tuổ ! Hay là chúng nó còn thiếu lương-tâm thì phải !

Ước chi lời quê kịch nầy thấu vào tai bọn ni và mong sao chúng nó hồi tâm tỉnh-hối — bỏ biệt thói đê-tiện đó đi — thì mới là may mắng cho đồng-bang ta sau nầy khỏi bị tiếng chung như thuở !

Ng-B-NGHĨA, (Tandanmet).

Các nhà chuyên nghề chụp hình!!!

HÃY ĐẾN XEM TẠI HÃNG :

PHOTO STUDIO

CÓ BÁN

KIẾN LẤY HÌNH GIÁY

và đủ các đồ dùng theo nghề chụp hình

Giá rẻ hơn các nơi

Lãnh rửa kiểu cho mấy người chụp hình chơi (đủ kiểu)

Có phòng riêng để chụp hình

L. CRESPIN

136, 138, đường Catinat. — SAIGON

C.J. BONNET

HÃY NÀI CHO ĐẶNG CÁI HÌNH

NGƯỜI CỜI NGỰA NÀY

khi Chư-tôn mướn nơi hãng lụa

SẮP MỞ

Ba

PACHOD FRÈRES & Cie LYON

CÓ BÁN

Váng đồng hàng bằng cây TRAI

Tốt chắc không mối, không mục dược

Váng cưa đủ ba hạng đặng đóng hàng

Tại ông E. PINAIRE ở Bai-Vong

(Hòn Phú-quốc)

và số 38, đường Miche -:- SAIGON

XIN GHÉ MẮT

Ở đường Catinat. — Saigon. Có một tiệm bán đủ đồ gia vị, như rượu chác, rượu Champagne, rượu uống khai vị, nước suốt, bánh bóp, dầu thơm, đồ đóng theo việc nấu nướng, đồ pha ly, bằng sành, bằng bọc, dao, nĩa, muỗng, nốc, trái cây tươi bên Pháp quốc đem qua mới chuyến tàu.

Epicerie Saigonnaise HONG-YAN & A-PHAT

185-187-189, Rue Catinat. — Saigon

BÁN SỈ, BÁN LẺ

Giá rẻ hơn các nơi

GỬI đi khắp Lục-châu, giá bằng đem tận nhà thương tiệm đồ (Comptoir Pharmaceutique). Xin quí quan, quí đồng, quí bà cứ đi Saigon ghé lại tiệm tôi mà xem cùng cuộc chẳng tốt hoặc hèn.

CHOLON, ĐƯỜNG CÂY-MAI N° 32

Téléphone, N° 502. — PHÒNG LÀM VIỆC

Ông VAREILLES

LÀM-GANH TẠI THÀNH PARIS

Ông VAREILLES giúp các việc về :

1 — Mắt-đồng tử-nghị — thính kiến — lận về dánh nhằng tử, tương phản gia sản, điền thổ, giao kèo, chúc quyền phép và kiểu các việc.

2 — Lãnh các việc đất nay.

3 — Mua và bán : Nhà, phố, đất, ruộng, nếu thế vì bởi nầy cũ, lúa và gạo, phải có hoàn hảo, nếu đã thế rồng.

4 — Lo việc nhà đất cho kỳ khải.

5 — Tay và mượn trước có đã thế chứng.

— Bảo thủ các việc : Thương-mãi, người-ở-giúp, sanh nặng — chỉ biểu các việc.

— Tư-thương-chánh — hoặc cho đi hay là đem đến các thứ hàng hóa lớn nhỏ ra vô là trong chánh.

6 — Cần các thứ nhà cửa theo bán đi, và về bán đi bán đi có đi cất nhà.

Ông VAREILLES đã quen thuộc với các nơi Lục-tỉnh bên Pháp-quốc và các nơi ngoại-quốc.

Ông VAREILLES ở tại xứ Nam-kỳ đã lâu, thiên-hạ điều biết danh, người ái-hữu lòng giúp việc chẳng toàn giá cả đa thiểu. Cam qui vị nào có việc nên chớ khá đến tại phòng việc ở Cholon đường Cây-mai, mèo bài số 32. Ông VAREILLES sẽ tận hạnh mà giúp cuộc tử tế á sẽ lo lắn cho được việc.

Một cái áo mưa!!

Một cái áo mưa bằng Gabardine có lót trong, nơi khác bán **30 $00.**

Mà tiệm VĨNH-TÂN

BAZAR MODERNE

ở Chợ-cũ n° 58 Place Gambetta, Saigon

Bán có: 18$00

Rẻ biết dường nào!

Thứ áo nầy lện dùng theo việc đi đường mà như-là đi xe hơi thì ấm tốt và đẹp lắm.

TÍCH-THIỆN HỌC-HIỆU

Tại Soctrang

Trường Tích-Thiện bắt nhằm 16 Juillet qua 1 Août tây.

Dậy học về tiếm annam cho cả y như cũ;

Lớp nhứt và nhì: Học trong tứ đồng, học ngoài 8 đồng (1 tường) mấy lớp dưới: học trong tứ đồng, học ngoài 4 đồng (1 tường.

Đồ giấy khiến, ấn tiền. Mang, Nón, Chữ-e cho annam— Học trò phải đem cơm, gối.

Trường có 5 lớp. — Lớp nhứt cho thi sơ bộ (Certificat) Lớp nhì cho thi cuối học (Brevet élémentaire). Thầy lớp chỉ nhận số lỉ trò mà thôi.

Vậy cùng quí vị nước cho con annam học, thiết với thì đến cầu trước chẳ xem xem.

Thơ đề
M. le Directeur de l'Institut
TÍCH-THIỆN
à Soc-trang

Sông lâu nhờ rượu

(Longévité grâce à une liqueur)

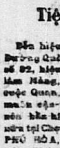

Hiện hay giờ bên nước Hanoi có một vị điền chủ đã ngoài 80 tuổi mà khỏi cho nhọc lực mạnh mẽ như người 40 tuổi, ai ở đông chẳng biết, ấn mỗi sớm mai người ấy người trai ngoài đồng coi tới-lui làm công chuyên.

Ngày no có một người đi thăm ông, hai thấy cho biết tại đâu ông lại mạnh dường ấy (vì sao mà còn làm việc không phải kém vậy? Ông giả đáp lại rằng: Có chi lạ đâu ai nấy biết, có đời tôi trước khi ăn cơm hay uống một ly nhỏ rượu Quina Gentiane hiệu Marcati mới thường trường xanh bổ lắm.

Người khách nghe nói rồng có lòng muốn một viện trường thử như lời, liền về nhà mới rõ đi mua cho đặng mua rượu Quina Gentiane mà dùng mỗi sớm. Thiệt ho nghe nói nông rồi đi tham xanh, cũng bèn rủ nhau đi mua rượu ấy đem về mà uống hễ quanh nhau.

Tiện cho quí vị

Bổn hiệu trước-thâu lập ở Cholon Đường Quảng-đông-cải (*Rue de Canton*) số 92, hiệu **HIỆP TÂN**, chuyên lãnh làm Nâng, Điếu, Lồng, Bao và cuộc Quan, Hôn, Tang Tế v. vv. Nay mạn-sự-tận cho quí vị ở Saigon nên hãn hiệu mở thêm một tiệm nữa tại Chợ-mới Saigon hiệu **QUẢNG PHÚ HÒA**, nhà 176, chính giữa Đường Phố lớ quán, và tiệm Quảng-[illegible] Cholon mà đủ các món như hiệu [illegible]

RƯỢU **AMER PICON**

Là đầu giọc các thứ rượu khai vị

Lại trị đặng bịnh sốt rét

Đại lý một mình hẳng : **Société Marseillaise d'OUTRE-MER — SAIGON**

XE MÁY ĐẠP CỦA HÃNG *L. CAFFORT*

hiệu **« ALCYON »**

ĐUA ĂN HẠNG NHỨT

Hôm bữa khai trương Trường đua xe máy đạp tại Saigon, bên phía mấy người Langsa đua lãnh phần thưởng của quan Toàn-quyền ban thì *M. Le STUNFF* ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON ăn hạng nhứt.

Còn bên phía mấy người Annam đua lãnh phần thưởng khai trương thì *M. Trần-văn-THINH* hạng nhứt *M. Trần-văn-CHÁNH* hạng nhì, hai vị ấy cũng ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON.

L. CAFFORT,

82, 84, 86, Rue Catinat. — SAIGON.

FORDSON

CÀY MÁY CỦA CÁC ĐIỀN-CHỦ ƯA DÙNG

GIÁ 1.500$ — GIÁ 1.500$

Đại-biểu trong xứ Đông-Pháp

Société Indo-chinoise de Transports

Garage S. I. T

4, — Rue Filippini. — SAIGON

PHÒNG TRỒNG RĂNG

VINCENZI

Quan Tấn-sĩ Lương-y MALZACH ở Paris

Chuyên nghề trị bịnh đau họng và răng. Trồng răng vàng và các thứ

Dây thép nói 371

Số hiệu 22 đường Lagrandière

Khám bịnh từ 9 giờ đến 12 giờ mỗi bữa và đến chỗ kỵ hẹn

Kể từ ngày 1er Juillet 1924

Sẽ khai trương nhà hàng

Hiệu : « Au Sportif Français »

ở góc đường Mac-Mahon và Espagne số 135

Bán rao hàng : xe máy « ELDÉE » xe đi thưởng và xe đua và xe máy « BÉCANETTE » rất đẹp để cho con nít dùng

Có bán đồ phụ tùng cho xe hơi

Vỏ ruột đủ thứ. Chừng một ít lâu

Sẽ bán đồ phụ tùng cho xe hơi như Vỉ xe, compas, Bố may mui v.v... và đồ phụ tùng cho xe kéo và xe máy

MỖI NGƯỜI ĐỀU ĐẶNG VÔ RA THONG THẢ

Bán lẻ — *Giá thiệt rẻ*

Xanh râu là chúa

Câu nầy chẳng lạ với ai, mà sao tôi còn đem ra đây nhọc đi báng lại cho nhàm tai chuốn giấy ? Ấy là một cái cách ngôn rất cũ, cũ mèm, cũ đến đỗi bọn hạ lưu vô học cầm lòng thường nói, thì có lẽ chi với người học thức đã trải mai đời, đáng lẽ phải trọng lẽ ngại phong hóa nước nhà cho ra vẻ người nếm chúa văn-minh, cho khỏi để trò cười cho người ngoại-quốc, và làm gương cho kẻ dưới coi !!! Viết đến đây tôi thật buồn cười cho những người khăn áo rỡ ràng, cân đai lễ chỉnh phải người văn-minh lịch lãm thế tình mà rất lỗ cách cư xử nầy còn giữ mang lấm lúc.

Số là bữa 31 Juillet 1924 đứa lối mười giờ rưỡi trưa, tàu Asay ra Rudeau bến Marseille qua đến Saigon, có Hoàng-cung Thái-tử Vĩnh-Thụy dụ-học Âu-châu phận hồi cố quốc, nên Chánh-phủ bày lễ rước ngài, nào quan Nguyên-soái và phu-nhân cùng bà quan văn võ, chực tại bến tàu mà nghinh tiếp tuy không binh lính gián lắp mà có vẻ rất nên long trọng.

Xe Saigon là phiền ba tháng cảnh đất lớp người đông lại có cuộc lễ của Chánh-phủ trần thiết mà rước ngài, cho nên thiên-hạ đua nhau đi coi cho biết, nào già nào trẻ, trai lơ gái lửa chật đường lấp nẻo, thật là lít bảy chôm ba, còn thêm Cảnh-Chệt là khác, nhứt là tại đầu cầu quày qua bến Khánh-hội người ta như hội, chật cứng như nêm. Tuy người người chật đông thì mặc lòng mà tôi cũng lần bước lộ hành qua đến bến tàu xem cho rõ đặn nhan của chúa ta cho biết.

Lúc tàu vừa cập cầu thì bà quan văn võ lần dẫn bước xuống tàu mà tiếp ngài xong, ngài và quí vị thượng quan bước ti ống lên bộ đồng ngồi xe-hơi mà về dinh Chánh-soái ; xe ngài vừa lăng bánh lăm đăng, thì hai bên lộ kẻ chỉ người nói « Ông đây » rồi lấy mắt xanh mà nhìn chớ hễ dở nón cái đầu tỏ dấu trọng kính khiêm cung một vị Âu-châu cần người Nam-Việt.

Tôi thấy cách lại lẻo bơ thờ của người mình đối đãi với một ông Hoàng Thái-tử như thế làm cho tôi buồn thọ xiết bao. Buồn là buồn cho những người quần dài áo rộng ăn mặc rất đoan trang có vẻ học thức văn-minh mà không biết lễ nghi phong hóa, không tỏ quân thần là đạo trọng, chỉ nói chi thứ còn quang ban bù nói xấu thôi hèn, đã quen hà cần để lưỡi. Còn thọ với người ngoại bang, chẳng sao họ cũng để ý cười thầm rằng : Người mình còn hiếm người hầy còn vô lễ.

Ôi ! Đời loạn sao trương thêm lạo-bạo, nhà thua mưa lối rất gian nan.

NGUYỄN-HỮU-TÍNH.

Commis voyageur de la Nestlé & Cie Saigon

VIN TONIQUE

ET

BI-NUTRITIF

Du Docteur **RIP**

Vệ sanh TỬU của Lương-y **RIP** *chế*

Thứ thuốc rượu nầy là vị đại bổ gân cốt cùng là trán kiện tinh thần, bất kỳ là bao nhiêu tuổi đều uống đặng cả. Những kẻ tuổi cao khí lực suy giảm, vội thấy ngày xuân đã thêm mỏn, hễ uống rượu nầy vô, thì ắt đặng cứ lão thành đồng, mặt mày tươi tỏ coi như trẻ, lại mạnh hơn xưa.

Còn con nít liệt nhược, đờn bà mất máu, có huyết bạch, có chửa, những kẻ hao tổn tinh thần, hễ uống rượu nầy vào thì mạnh mẽ lắm liệt, da thịt đỏ săn, tinh thần trán kiệt.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc

Có trữ bán tại tiệm thuốc Tây ở đường Marins số 190, Cholon.

Dépôt Pharmacie Franco-Chinoise 190, Rue des Marins Cholon.

Mỗi người cần phải có

1° *Một cuốn* « **MINH-TÂM BỬU-GIÁM** » *để dạy dỗ các trẻ em trong nhà cho biết lễ nghĩa đạo đức ở đời. Giá một cuốn 0$60.*

2° *Một cuốn* « **THỜI-SỰ CẨM-NANG** » *để coi cho biết tên và chỗ ở của các vị thương-gia, điền-chủ trong xứ mà giao thiệp khi mình muốn làm ăn buôn bán. Giá một cuốn 2$50.*

3° *Một cuốn* « **BARÊME** » *để biết liền số bạc đồng tiền ta muốn tính ra tiền quan hay là tiền quan tính ra bạc đồng. (Từ giá bạc 1 quan tới 15 quan). Giá một cuốn 1$20.*

4° *Một cuốn* « **CHUYỆN-ĐỜI-XƯA** » *để coi cho rành rang công việc xem chơi cũng là thú vị. Giá một cuốn 0$60.*

CÁC THỨ SÁCH NẦY CÓ TRỮ BÁN TẠI ÍN-QUÁN UNION

187, Rue Catinat — SAIGON

(ở xa có mua xin gởi thêm 0$20 tiền gởi)

CHUYỆN

Nàng Manon Lescaut

(Tác-giả : L'Abbé PRÉVOST)

Tiếp theo.

Va chẳng chịu rằng mình xuất nàng sự ấy và rằng mình dọn đường nẵng hết rồi mới dẫn nàng vào. Va nói tiếp : « Tôi dẫn nó đến nhà ông ấy hồi sớm mai, và người thấy nó có tài-sắc thì ưa lắm, cho nên người có mời nó theo về nhà trong và đồng ở chơi đó !! bữa. » Lescaut lại nói : « Tôi ngó thoán qua thì đã độ cho việc ấy là khá cho dượng nó thì mệt, tôi bèn khéo nói cho ông nghe rằng em tôi mới bị thua to lắm ; và tôi khiến lòng hào hiệp của ông cho đến nỗi mới xe-khởi mà ông cho nó đến hai trăm đồng vàng hiện. Tôi nói vậy đồng răng bao nhiêu đó cũng đã vừa theo buổi bây giờ ; song rằng ấn thâu về sau, em tôi cần chịu dựng nhiều nỗi eo ếo lắm ; rằng nó còn gánh phần bẩu dưỡng một đứa em trai, sanh em tôi nuôi đến ấy tự thuở còn ẵm nó trên tay vì cha mẹ chúng tôi sớm khuất đi từ lúc ấy ; và xin, nếu bóng trăng không soi thấu phận bèo, ông chớ khá để cho em tôi đau thảm vì không phương bẩu-dưỡng thăng em đại, vẫn con em tôi xin nó những khán chi phần nữa thân mình nó vậy. Nghe chuyện ấy ông ta cảm lòng chẳng đặn. Ông ta hứa cho dượng và *Manon* một cái nhà phải thế ; dứa em coi-sóc cần tôi hầy đặt ra kia là dượng để cho ; si vô đó hầy giờ ; ông ta hứa sắm cho những đồ tử-tế đặng dọn trong nhà và cấp cho hai người mỗi tháng bốn trăm quan hiế.n hiện thành ra, nếu tôi tỉnh chẳng sai, bốn ngàn tám trăm quan mỗi năm, người hai tháng. Trước khi về đồng, ông ta có dặn đò người quản-gia phải kiếm mướn một cái nhà, dặng chừng ông ta trở về cho có sẵng. Để rồi dượng nó sẽ hiệp mặt với *Manon* ; mà, chờ sự nó dặn tôi hưu dượng một ngàn cái đêm cho nó, và nói cho dượng ấn-lòng rằng cơ hội nầy, nó thương dượng hơn cơ-hội nào cả thầy. »

Tôi ngo ngẩn về cái sự phần của tôi nó khiến xuôi những điều ấy quá. Tôi ngồi đó nửa mừng, nửa giận, và tôi phân-làm bi-nhứt, khó nói rõ thay, bất tôi buồng-ý trót hồi lâu cho đến anh Lescaut hỏi tôi liền, cậu nầy rồi cậu khác, và tôi chẳng đáp lại tiếng nào. Lúc ấy là tiếng gì đến danh giá và đức hạnh thì tôi sơn biết ấy-nầy với ; lương tâm, vài lần tôi vừa thở dài vái mặt ngó qua cạnh Amiens, qua cạnh nhà của cha tôi qua cạnh nhà giảng Saint-Sulpice và qua mấy chỗn tôi đã ở khi tôi còn đang trinh-bạch. So cái cảnh thung dung của tôi hồi trước đó với cơ-ta tôi sự khổ lúc sau đây thì tôi cảnh khác hẳng nhau như một trời, một vực. Đoái lại chuyện xưa, thấy nó tôi cách xa-mù, dường như một cái hóng nó khêu-khích cho tôi mong, rồi lại tiếc, song chẳng có mấy làm hơi phòng dục nỗi cho tôi rằng sửa : « Tôi nói thâm rằng : « Tại quái gì ở đâu khéo dục cho mình ra ăn nghiệt thế ấy ? Ấn-linh là mặt dẫn mê vô hại, mà bởi cảnh chi nó lại đổi ra một cái ngoãn khốn đốn và đổi lộ như thế ấy cho mình ? Mình cứ ở với *Manon* cho có đứa-đạnh và bình-yên, thì nào ai cũng trở ? Vì sao mà mình chẳng ưới nàng trước đi, rồi sẽ vào vòng ấn-ái ? Cha mình, người thương con lắm chớ, thì nếu mình năng-nỉ cho nàng, để dân người nể chẳng không cho mình cưới nàng làm vợ ? A ! Vì bằng được vậy, cha mình ắt thương nàng cũng như con gái hơn để làm dâu nữa đó nếu được vậy, tôi có phước biết bao, đã được vợ thương, cha mến, người lương-thiện yêu-vì lại có của-tiền, có cảnh tịnh trang, nhàn đức-hạnh cho mà hưởng. Vạn lý khôn thay ! chẳng khéo xui ta đông cái vai-nông gì mà nhọc-nhằn, thế ? Ủa ! mình như vậy mà du... Song le, nếu Manon đã sắp đặt việc nầy và nếu mình không phận ấn mình mới vợ ? Tôi nhẫm mất và nói như vậy : « Anh ôi, nếu anh có lòng thảo lẽ giáp tôi, tôi xin tạ ơn anh đó. Lẽ khi anh chọn cảnh nào khác cho ngay lành được, mà sao anh không chọn ? Nói thì nói chớ nay sự đã lỡ rồi, phải chăng ? Vậy thì mình cứ lo làm theo kế ấy cho xong việc. Lescaut thấy tôi giận mà làm thinh một chập lâu, thì va có hơi bối rối, chắc là va sợ tôi nổi va đi ; chừng thấy tôi thật tình, va mừng rỡ lắm ; va thật là một rất biết thông và sau lại, tôi thấy nhiều điều chứng cho va là rõ ràng như vậy. Va mau đáp : « Phải, phải, tôi tỉnh làm cho dượng sự ấy thật là hay, mà để rồi coi, dượng nhờ lắm mà những không dè vậy.» Cuộng tôi bèn tay-rập nhau cho cái ông G . M., chi đó, khi thấy tôi có tài và hơi trộng nước, chớ nghi rằng Manon không phải là chị ruột của tôi.

Còn nữa.

HỘI NHÀ MÁY XAY LÚA VIỄN-ĐÔNG

(Rizeries d'Extrême-Orient)

Hội nầy đã vốn hẳn 25 triệu quan tiền Langsa đều đóng hết rồi

Ở tại SAIGON, đường Belgique, môn bài số 15. — Nhà máy xay và kho trữ ở tại CHOLON

CÓ PHÒNG VIỆC RIÊNG LO VỀ CHUYỆN LÚA

MUA LÚA VÀ LÃNH BÁN LÚA — GIỮM TIỀN LÚA VÀ THẾ LÚA — CHỞ LÚA — LÃNH LÚA GỞI KHO

Trước khi bán lúa, xin hỏi bổn hiệu ; nếu vị điền-chủ nào mắc đi không đặng thì viết thơ cho bổn hiệu, bổn hiệu sẽ đến viếng mà bàn luận. — *MUỐN HỎI CHI THÌ HỎN HIỆU*

SẴN LÒNG CẮT NGHĨA CHO HẾT. Phòng việc : *ở tại đường Belgique môn bài số 15.*

CÓ ĐẶT HÃNG NGÀNH TẠI CẦN-THƠ — Và có lập chánh mua lúa nơi các chỗ thị tứ.

SAIGON. — IMP. DE L'UNION — TIRAGE : 5.500 EXEMPLAIRES — L'Administrateur Gérant : NGUYỄN VĂN CỦA

Tirage : 5215 ex

Saigon le 13/8/1924

ĐẠI-LÝ KHẮP CÕI ĐÔNG PHÁP

Maison Denis-Freres d'Indochine

SAIGON

CHỦ ĐIỀN ! NÔNG GIA ! CÁC NHÀ CÓ XE HƠI !

Các món gì của chư-tôn muốn làm bằng sắt, làm rồi hay là sửa lại những máy móc và đồ khí-cụ về nông-nghiệp;

Làm các món nhỏ rồi của mở-tơ bằng thép, gan, đồng, đồng bạch.

Thì xin chư-tôn hãy đến:

FORGES ATELIERS ET CHANTIERS D'INDOCHINE

Tại Khánh-hội, Quai de la Marne

Dây thép nói 95 mà đặt.

Làm kỹ-càng lắm, có tay thợ chuyên-môn ở các xưởng kỹ nghệ khéo bên Pháp-quốc kiểm điểm nông việc làm.

RƯỢU SAM-BÁNH

MOËT & CHANDON

NHÃN XANH *Là tốt hơn hết*

PHẢI COI CHỪNG BỐ GIẢ MẠO

Nài cho đặng thứ nhãn có cái NGÔI SAO 5 nhánh

Phải nài cho đặng rượu Champagne nắt ve bọc bằng kẽo, vì có nhiều thứ khác bọc bằng chì.

Còn ngoài một thùng, ngan số thứ tự có chữ A. M. V. con dấu đóng mấy chữ trên, đóng bằng sắt nướng đỏ, chớ không phải viết bằng mực. Chữ A. M. V. là dấu riêng của Đại-lý tại Saigon.

Đại lý cho cõi Đông pháp,
AGENCE POUR L'INDOCHINE
DE LA MAISON MOET & CHANDON
12, , 20 et 34, *Rue d'Espagne.* — SAIGON

XIN NHỚ CẦN KIỆP

HÃNG BÁN MÁY MAY HIỆU:

SINGER

Lập tiệm chánh tại **Saigon**
Rue Boulevard de la Somme
Số 10-12

Lập tiệm ngành tại
Cantho
và
Nam vang

Kể từ ngày khai trương tiệm nầy, việc buôn bán càng ngày càng tấn phát, là bởi chúng tôi buôn bán theo cách thật thà chắc chắn, nên qui ông, qui bà đã chiếu cố đến mua nhiều, vậy chúng tôi cảm ơn chẳng cùng.

Và bởi có nhiều Chư-tôn ở Lục-tỉnh đến mua, thì phải bị tiền sở phí nhiều, nên nay chúng tôi đã bớt tiệm ngành ở Cholon mà đem lập tại tỉnh thành Cantho, đường Boulevard Saisteney số 38.

Qui ông qui bà muốn mua máy may của hiệu chúng tôi, trả bằng tiền mặt hay là tiền góp cũng được. Chẳng tôi cũng có trữ bán đồ phụ tùng máy may và kim, chỉ, dầu thoa máy, bán lại rẻ hơn các nhà khác.

Còn nhớ máy tiệm hiệu ở Lục-tỉnh muốn lãnh máy đem về bán, xin đến hãng cho chúng tôi hay là viết thơ đặng thương nghị cũng được.

Chúng tôi cần lãng tiếp rước.

Nay kính
Cie SINGER à Cantho.

Nho giáo

6

(*Tiếp theo*)

Vào đến Kinh thì ngài đến nhà Minh đường nhà-cửu những loại-phép, những tượng cổ và đồ cổ, để chứa trong nhà ấy. Nhà Minh-đường là nhà của ông Châu-công lập ra, cũng ựa-hồ như *Musée* của tây bây giờ để chứa những loại-phép, những đồ-đạc và tượng của các bậc thánh-hiền đời trước. Ngài lại đi xem những chữ-sử ở nơi miếu đường và những đồ tế Giao tế Xã. Phàm ở đâu có việc gì quan-hệ đến sự tế-lễ là ngài cũng đi xem lắt tường-tận, và hỏi già ở Kinh có ai là người có đánh tiếng thì ngài cũng đi đến bỏ mình học về lễ-nhạc. Nhân đến hỏi lễ ông Lão-tử, hỏi nhạc ông Trành-hoằng. Chỗ nào sách sử-ký của ông Tư-Mã Thiên có chép rằng : « Người giảng-tử xếp thời thì ít ai không đến mà bảy được. cả, ta biết nó lội được, giống thú, ta biết nó chạy được ; chạy. bay, lội, ta có thể giăng lưới mà bắt được, đến như con rồng thì ta không biết nó cỡi gió cỡi mây bay lên trời lúc nào. Ta nay thấy Lão tử như con rồng vậy 見老子其猶龍邪. » Xem mấy lời ấy thì đủ rõ đạo Nho và đạo Lão khác nhau thế nào, mà tuy Lão-tử xem cổ bộ khinh-bỉ, nhưng Khổng-tử vẫn có ý ôn-tồng Lão-tử lắm.

* * *

Phu-tử ở Kinh được ít lâu rồi trở về nước Lỗ. Từ đó cái tiếng Ngài đã vang lừng khắp cả mọi nơi, cho nên học-trò ngài càng ngày càng đông. Nhưng cái chủ-nghĩa của ngài là muốn giáp đời, chớ không muốn chuyên một nghề dạy học, ngài muốn lấy sự hành-vi mà làm gương cho người đời, chớ không muốn lấy lời nói để khuyên bảo mà thôi. Đạo ngài không phải chỉ sự lễ-bộ, chữ sự học-lỉnh vô-ích như đạo Lão, bay sự tỉnh-mịch tử bi như đạo Phật. Đạo của Khổng-phu-tử là chỗ sự hành-động, làm người ở đời thì phải đem cái trí-tuệ của mình mà làm những điều có ích cho nhân-loại, bởi vậy suốt đời ngài là chỉ muốn gặp được ông vua biết dùng ngài để mưu đem thi-hành cái đạo của ngài. Mà cái đạo ấy thì ngài chắc là hay, cho nên ngài cũng quyết mà nói với môn-đệ rằng : « Ai dùng ta thì trong một năm đã lên được việc lớn, mà trong ba năm thì việc gì cũng hoàn-toàn được 苟有用我者. 朞月而已 可也. 三年有成. (1) »

Nay ta muốn biết cái sự-trạng của Khổng-phu-tử, thì ta phải biết cái tình-thế nước Tàu lúc ấy gọi là thế nào. Nước Tàu về đời nhà Châu hi chỉ có một quãng ở vùng sông Hoàng-hà mà thôi ; nghĩa là vào độ 5, 6 tỉnh phía bắc bên Tàu bây giờ. Lúc đầu nhà Châu mới được thiên-hạ thì chia nước ra phong cho những con cháu và những công-thần cả thảy đến hơn 70 nước làm chư-hầu. Đến đời xuân-thu lính cả lớn nhỏ đến 160 nước. Những nước ấy to thì bằng một vài tỉnh của ta, nhỏ thì bằng một phủ một huyện gì đây. Hãy xem về sau nói rằng Khổng-phu-tử đi qua nước Tấn, nước Vệ, nước Trịnh, nước Trần, v. v., người không biết thì tưởng đi nước nọ qua nước kia như thế, có lẽ xa xuôi lắm, nhưng xem trong bản-đồ bây giờ thì quãng qua cũng chỉ quanh-quẩn ở trong tỉnh Sơn-đông và tỉnh Hà-nam mà thôi. Những nước chư-hầu được quyền tự-trị trong nước, chỉ phải triều-cống vua nhà Châu và khi có sự thiên-tử phát gì thì các nước cần bản phải tới mà giúp-đỡ. Thiên-tử mà đem binh đi tùng-chinh, ấy lúc chầu thuận thì chế-độ là thế, về sau nhà Châu suy nhược, chư-hầu mạnh lên, nước nọ kiêm-tính nước kia, phá nhà cửa chia, không sao mà ngăn cấm được.

Các nước chư-hầu bề nước nào khỏe là nước ấy làm bá cả một phương, như nước Tề, nước Tấn, nước Tống, nước Tần, nước Sở, nước Ngô, nước Việt, v. v. Sự chiến-tranh mỗi ngày một nhiều, hết nước nầy đánh nước nọ, thì nước nọ đánh nước kia. Thiên-tử thì bị chư-hầu áp chế ; chư-hầu thì bị quan-đại-phu áp-chế. Dân thì bị giặc-giã giết-hại lẫn-nhau, cực-khổ vô-cùng, trong 5 trăm năm không có kỳ-cương gì nữa cả. Ấy là một buổi đại-loạn trong nước Tàu vậy.

(1) Luận-ngữ : Tử-lỗ.

(*Sau tiếp*).

Glycolaïne ROBIN

Làm ra có hột nhỏ như gạo

Ăn cơm rồi cứ uống 2 hay 3 muỗn cà-phe đó.

Thêm sức lực và đại bổ dưỡng cho cả gân cốt trong mình.

Những ai nghe trong mình quá yếu mà dùng ít lâu thì mạnh mẻ lại liền

Phải đòi có hiệu **ROBIN** và đừng chịu món chi khác ráo

Có trữ tại Thương-đăng Dược-phòng **L. SOLIRÈNE** *trước nhà hát SAIGON*

Bào chế tại nhà **Robin**, số 13 đường Poissy-Paris

SERVICE SPÉCIAL ... pour Exécution des ordonnances urgentes ... la Nuit et les Dimanches

PHARMACIE PRINCIPALE

Fondée en 1865

Place du Théâtre. — SAIGON

SERVICE SPÉCIAL ... pour Exécution des ordonnances urgentes ... la Nuit et les Dimanches

MAISON DE PREMIER ORDRE

PLUS ANCIENNE, LA PLUS VASTE

ET LA MIEUX ORGANISÉE DE L'INDOCHINE

Những người đang lãnh thưởng

M. Ng.-ngoc-Ban, Sông Thao-hoang à Longmy
1 hộp đựng thuốc bằng bạc
M. P. Giáo, à Saigon
1 cái ống điếu bằng bổ phách
M. Luong-Hon, à Saigon
1 cái đồng hồ xách bằng Hunting.
M. Vinh-Hop, à Laithieu
1 hộp đựng thuốc bằng bạc
M. Tang-van-Tay, à Bienhoa
1 cái đồng hồ bằng Nickel
M. Tran-van-Lieu, làng Tanthoi à Omon
1 hộp đựng thuốc bằng bạc
M. Luong-van-Binh, làng Phong-hiep à Nyong
1 cái ống điếu bằng bổ phách
Tran-nho-Binh, Directeur de l'Ecole de Da-Khanh
1 cái đồng hồ xách Hunting.
M. Chan-yên-Vui, à Saigon
1 cái ống điếu bằng bổ phách
M. Nguyên-hom, Bd Albert à Dakao
1 hộp đựng thuốc bằng Aluminium
M. Le-Minh, à Saigon
1 cái đồng hồ xách Hunting
M. Nguyen-van-Dum, à Sadec
1 cái đồng hồ xách Hunting
Le-van-Ba, làng Hau-thanh làng Binthoi Dalapa
1 hộp đựng thuốc bằng Aluminium.
Lee-ma-Bank, Bay garde civile lemin Saigon
1 cái ống điếu bằng bổ phách
M. Ca-thanh-Dai, Secrétaire de Nam Vinhyen
hộp đựng thuốc bằng bạc
M. Quang-hung-Loi, à Saigon
1 cái đồng hồ xách Hunting.
M. Ve-sang-Xuan, Secretaire Interprète à Soctrang
1 ống điếu bằng bổ phách
M. Tu-an-Phu, à Bienhoa
1 cái đồng hồ xách Hunting.
M. Dan, Ecole Elementaire à Chaudoc
1 ống điếu bằng bổ phách
Khi, secretaire des Résidences à Kompong
1 hộp đựng thuốc bằng bạc
M. Nguyen-hung-Tan, à Gocap
1 hộp đựng thuốc bằng Aluminium
M. Than-hung-Hau, à Mytho
1 hộp đựng thuốc bằng bạc
Lê-v.-Trước, Inst. à Mangit-Soctrang
1 cái đồng hồ xách 16 carats
M. Truong-van-Hon, à Mytho
1 ống điếu bằng bổ phách
M. Nam-vang-hoa-Chan, à Saigon
1 cái đồng hồ xách Hunting
Madame Trieu, à Bo-thao Soctrang
1 cái đồng hồ dan tay xách Hunting

KIỂM THỜI NGOẠI SỬ

CÁI « ĐẦU TÓC MƯỢN »

Gặp tình cờ ra điện

Feuilleton N° 23

Con xét kỹ, nàng bức ra mà đi đánh như vậy đây, chẳng có nào khác hơn là tại cớ con về ở đây, mới gây nông nỗi. Xin ba với mà chớ phiền, theo ý con tưởng hễ con mà đi ra khỏi nhà nầy rồi, tức nhiên nàng trở lộn về, chẳng cần tìm kiếm. Vậy xin ba với mà an lòng dưng để cho con về chốn cũ ở an, cho nàng đặng rảnh rang, khỏi sực dị riêng thân sớm tối, » Ông nói : « Con đừng có nói như vậy mà phiền lòng mẹ-cha lắm nà ! Như con Hồng Anh trốn bỏ mà đi đây, tưởng cha-mẹ cũng chưa rõ đặng có nào lý đâu con biết thấu. Ba lại đâm chắc chẳng phải tại con về đây mà nó đi. Từ ngày con về ở chung một nhà, thấy lòng hiền thuần của con, thật tình ba với mà thương con như con ruột. Con nỡ nào vì nó mà phụ ba với mà cho đành. Vậy ba cũng xin con chớ phiền, con Hồng Anh nó đi ở đi trối thây, con cứ việc ở đây như thường, trước sao sau vậy ; ba với mà chưa phụ con tiếng gì. »

Tê-nhiếp-Nguyên khóe lóc nài-nỉ hết sức không đặng. Không lý dám cãi cùn ; phải cam ở đó với nhạc-gia, có một vào ra khuya sớm.

Từ đây Hồng-gia trở nên một nhà không con mà có rể ; Tê-nhiếp-Nguyên với Hồ-bớn-Dân ở ăn như thường, lại tỏ lòng yêu kính cha-mẹ vợ một cách rất nên hiếu thảo, tưởng vợ chồng con cũng không-gì ; bởi vậy, cho con người đồng thôn hoặc gần gười lối xóm quen biết thuở nay thì không ai lấm. chỉ người mới đến ngụ trong xóm trong làng, trông vào thấy đều tưởng cho Tê-nhiếp-Nguyên với Hồ-bớn-Dân là ruột thịt trong nhà, không ai dè là rể. Còn vợ-chồng ông Hồng, đâu đuổi có hai gái, lo dựng vợ gả chồng cho nó vén xong, nó đành chẳng nghĩ mẹ-cha, thung già huyên cỏi, rủ nhau mà bỏ đi lưu lạc xứ người, bóng xế nhành gầu không quẩn, ông-bà nghĩ tới thêm đau ; may lại đặng hai chú rể thảo thuận hơn người, bết lòng hiếu kính, ông-bà thấy vậy lại càng xót thương tưởng như con ruột. Trong việc ở ăn hôm sớm, đối đãi nhau, chẳng còn có một chút gì ngại ngùng, chẳng tỏ ra tình nồng mặn. Người mà rõ thấu gia đạo vợ chồng ông Hồng trông vào đều trầm trồ ngợi khen, rằng vợ chồng ông Hồng đại phước.

Bữa nọ chiều kia, trời trong gió mát, giữa một cái thành phố đông-đảo chật hẹp như thành-phố Chợ-lớn, các rèo đường, mà nhứt là đường Thủy-binh, từ ga xe-lửa lên tới đường Tổng-đốc Phương, thiên-hạ dập dìu, chen chơn không lọt ; ngựa xe như nước, quần áo như nêm, cũng bởi những người chen lấn chốn quan trường, chốn chơn nơi thành phố, đâu phải, cả ngày ngồi trong một căng nhà hợp-tê, thêm trong ngoài hàng-hóa chất đầy, chịu cho nắng lên đổi, mồ-hôi chang, trộng cho nhựt xế tây đã, rảo bước đạo quanh hứng cảnh.

Thấy tại đường Tổng-đốc Phương, trước một cái nhà lầu rộng lớn hơn vài căng phố, có một cái xe hai-bánh rất xinh, ngựa Bắc-thảo lại rất đẹp, đậu dựa lề, có một thằng nhỏ, trạc chừng mười bốn, mười lăm, đầu đội mũ đỏ, chơn vấn ghết đỏ, mình mặt đồ trắng, đứng dựa đầu ngựa, nắm lấy hàm-thiết mà kèm đợi, giây phút, trong cửa nhà lầu ấy, thấy một tên khách-trú bận Tây phục, với một người đờn-bà Annam ăn-mặt đẹp-đẽ, ở trong đi ra, bồng người bên tui có tiếng kêu : « Cô hai ! Cô hai ! » hai vợ chồng ngãi trên xe ngó lại. Một người đờn-bà, cách ăn-mặt xem ra một tay bán-hàng-bông, mua đầu cho bán cuối chợ, ở trong một căng phố trệt chạy ra ; vợ chồng thấy, bộ cũng có quen biết lâu rồi, nên người vợ vội vàng rút cương ngừng vó ngựa, Đợi người đờn-bà ấy chạy tới, có một hỏi : « Mi kêu ta có chuyện gì, Tư ? » Người đàn-bà ấy đáp : « Thưa, tôi đi Gò-vấp mới về tới thì ; tôi có mua đặng một nhánh cau trơi rất ngon, tôi lựa để dưng có vài chục. Tưởng đi tôi vô lấy đem ra xe có bảy giờ. » — Cô ừ. — Con mợ vào lấy cau đem ra. Cô cầm coi rồi khen : « Nhằm vóc thì ngon, mà trong rạột không biết có ngon cũng chăng ! Mi mua bao nhiêu hai chục đây ? Nói ta trả tiền cho ?

Tác-giả giữ bản-quyền.

(*Sau tiếp*).